

De belastbaarheid van de deeleconomie

*Zijn aanpassingen van de Wet IB 2001 voor de
belastbaarheid van voordelen behaald door
deelname aan de deeleconomie wenselijk?*

Naam student: Barbara den Exter
Studentnummer: 426184
Begeleider: Prof. Dr. P. Kavelaars
Datum: 2 juli 2018

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Inleiding	6
1.1 Introductie en probleemstelling	6
1.2 Onderzoeksmethode en toetsingskader	9
1.3 Afbakening	10
1.4 Opzet	10
Hoofdstuk 2: De deeleconomie	12
2.1 Inleiding	12
2.2 Het fenomeen deeleconomie	12
2.3 De opkomst en gevolgen van de deeleconomie	14
2.4 Deelnemers van de deeleconomie	16
2.5 Bedrijven in de deeleconomie	17
2.5.1 Wat is Airbnb	17
2.5.2 Wat is SnappCar	18
2.5.3 Wat is Peerby	18
2.6 Deelconclusie	19
Hoofdstuk 3: Bron van inkomen	21
3.1 Inleiding	21
3.2 Het inkomensbegrip	21
3.3. Bronnentheorie	22
3.3.1 Deelname aan het economische verkeer	22
3.3.2 Voordeel beogen en voordeel redelijkerwijs te verwachten	23
3.4 De bronnentheorie toegepast op voordelen behaald met deelname aan de deeleconomie	24
3.4.1 De bronnentheorie toegepast op een voordeel behaald met deelname aan Airbnb	24
3.4.2 De bronnentheorie toegepast op een voordeel behaald met deelname aan Peerby	25
3.4.3 De bronnentheorie toegepast op een voordeel behaald met deelname aan SnappCar	25
3.5 Deelconclusie	26

Hoofdstuk 4: Kwalificatie van de voordelen behaald met deelname aan de deeleconomie als belastbare winst uit onderneming	28
4.1 Inleiding	28
4.2 Belastbaar inkomen box 1	28
4.3 Kwalificatie als belastbare winst uit onderneming	29
4.3.1 Belastbare winst uit onderneming	29
4.3.2 De onderneming	29
4.3.3 De ondernemer	30
4.3.4 Meer dan normaal vermogensbeheer	31
4.4 Voordeel behaald met deelname aan de deeleconomie als belastbare winst uit onderneming	32
4.4.1 Toegepast op belastbaar inkomen behaald door verhuur via Airbnb	32
4.4.2 Toegepast op belastbaar inkomen behaald door verhuur via SnappCar	34
4.4.3 Toegepast op belastbaar inkomen behaald door verhuur via Peerby	35
4.5 Deelconclusie	36
Hoofdstuk 5: Kwalificatie van de voordelen behaald met deelname aan de deeleconomie als belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden	38
5.1 Inleiding	38
5.2 Belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden	38
5.2.1 Werkzaamheid	38
5.2.1.1 Arbeid verrichten	39
5.3 Voordeel behaald met deelname aan de deeleconomie als resultaat uit overige werkzaamheden	39
5.3.1 Toegepast op belastbaar inkomen behaald door verhuur via Airbnb	39
5.3.2 Toegepast op belastbaar inkomen behaald door verhuur via SnappCar	40
5.3.3 Toegepast op belastbaar inkomen behaald door verhuur via Peerby	41
5.4 Deelconclusie	42

Hoofdstuk 6: Kwalificatie van de voordelen behaald met deelname aan Airbnb als belastbare inkomsten uit eigen woning	44
6.1 Inleiding	44
6.2 Belastbare inkomsten uit eigen woning	44
6.3 De eigen woning	44
6.4 Tijdelijke verhuur van de eigen woning via Airbnb	45
6.5 Verhuur van een kamer via Airbnb	46
6.6 Deelconclusie	47
Hoofdstuk 7: Knelpunten rondom de kwalificatie van de voordelen behaald met deelname aan de deeleconomie en mogelijke oplossingen	49
7.1 Inleiding	49
7.2 Effectiviteit, efficiëntie en uitvoerbaarheid van het systeem van box 1 van de Wet IB 2001	49
7.2.1 Effectiviteit	49
7.2.2 Efficiëntie	50
7.2.3 Uitvoerbaarheid voor de overheid	50
7.2.4 Uitvoerbaarheid voor de belastingplichtigen	50
7.3 Mogelijke non-belasting met het systeem van box 1 van de Wet IB 2001	50
7.3.1 Mogelijke non-belasting bij verhuur via Airbnb	50
7.3.2 Mogelijke non-belasting bij verhuur via SnappCar	51
7.3.3 Mogelijke non-belasting bij verhuur via Peerby	52
7.4 Mogelijke oplossingen	53
7.5 Deelconclusie	54
Hoofdstuk 8: Samenvatting en conclusie	56
8.1 Inleiding	56
8.2 Beantwoording deelvragen	56
8.2.1 Wat is een deeleconomie?	56
8.2.2 Hoe werken de onlineplatformen Airbnb, SnappCar en Peerby?	57
8.2.3 Wanneer is sprake van een bron van inkomen?	57
8.2.4 Hoe worden de gegenereerde inkomsten via de diverse platformen onder het huidige systeem van de inkomstenbelasting belast?	58

8.2.5 Zijn de inkomsten via de diverse platformen ‘evenwichtig’ belast en, zo nee, welke wetswijzigingen zijn dan noodzakelijk?	60
8.3 Beantwoording probleemstelling	61
8.4 Aanbeveling	62
Literatuurlijst	63

1. Inleiding

1.1 Introductie en probleemstelling

Airbnb, Uber, SnappCar, Peerby, BlaBlaCar, Holidaylink, Airdnd, Mywheels, al deze onlineplatformen zijn niet meer weg te denken uit de 21^e eeuw. Een heel nieuwe economie is ontstaan, namelijk de deeleconomie. De deeleconomie wordt gekenmerkt door het huren, ruilen, delen en lenen van onbenutte goederen.¹ De definitie die Frenken hanteert voor de deeleconomie luidt: “het fenomeen dat consumenten elkaar gebruik laten maken van hun onbenutte consumptiegoederen, eventueel tegen betaling”.² Deze vormen van handel vinden plaats via onlineplatformen die consumenten met elkaar verbinden. Dit wordt ook wel collaboratieve consumptie genoemd.³ Van eigendomsverschaffing is geen sprake.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu en de Minister van Economische Zaken hebben ShareNL in 2015 de opdracht gegeven onderzoek te doen naar de mogelijke kansen en belemmeringen van het toenemende gebruik van de deeleconomie.⁴ Een van de belangrijkste bevindingen had betrekking op de wet- en regelgeving op het gebied van de fiscaliteit. Doordat consumenten steeds vaker deelnemen aan de deeleconomie, vervaagt de grens tussen consument en ondernemer. Aangezien de deeleconomie veel verschillende initiatieven omvat die tevens ook andere kenmerken bevatten, is reguleren lastig. Een eenduidige definitie van de deeleconomie en de daaronder vallende activiteiten is wenselijk.⁵ Tot op heden is de fiscale wet- en regelgeving nog niet aangepast aan de ontwikkelingen rondom de deeleconomie. Wel staat sinds 2017 op de website van de Belastingdienst hoe particulieren hun inkomsten moeten beoordelen om te kijken of zij aangifte inkomstenbelasting moeten doen.⁶

Tevens blijkt uit de Europese agenda van de Europese Commissie dat de fiscale regels voor deelnemers van de deeleconomie in verschillende lidstaten waaronder Nederland, niet altijd toereikend zijn en dit lijkt te leiden tot uitvoeringsproblemen.⁷ Een evaluatie van het huidige systeem lijkt wenselijk te zijn. Volgens S.J. Mol-Verver moet bij de evaluatie voor wat betreft

¹ Frenken 2016, p.4.

² Frenken 2016, p.4.

³ Botsman & Rogers 2010.

⁴ *Kamerstukken II 2015/16, 33009, 12, p.4.*

⁵ ShareNL, 2015. p.16.

⁶ Est, de, e.a. 2017, p.65.

⁷ Europese Commissie 2016, p.1.

particuliere deelnemers van de deeleconomie gekeken worden naar drie knelpunten.⁸ Bij deze knelpunten moet zowel de indirecte belastingen als directe belastingen, specifiek de inkomstenbelasting, worden geëvalueerd. De inkomstenbelasting is volgens S.J. Mol-Verver onterecht onder de radar gebleven.⁹ Het eerste knelpunt betreft de onduidelijkheid bij toepassing van de bestaande heffingsregels die wordt veroorzaakt door het feit dat de deeleconomie nieuwe situaties laat zien waarvoor de huidige regels niet direct ontworpen zijn. Ook S.J. Mol-Verver geeft hierbij aan dat de grens tussen ondernemers volgens afdeling 3.2 Wet IB 2001 en resultaatgenieters afdeling 3.4 Wet IB 2001 vaag is, maar de gevolgen met de verschillende behandelingen natuurlijk wel uiteenlopen.¹⁰ Het tweede knelpunt betreft de onduidelijkheid voor de deelnemers van de deeleconomie over hun fiscale situatie. Het derde en tevens laatste knelpunt omvat de administratieve lasten voor de Belastingdienst en de belastingplichtigen.¹¹

In deze scriptie is gekozen voor drie onlineplatformen die het best aansluiten bij Frenken zijn definitie van de deeleconomie, namelijk Airbnb, SnappCar en Peerby. Airbnb is een onlineplatform waarop mensen hun huis of vakantiehuis aan anderen verhuren. SnappCar is een onlineplatform waarop mensen hun auto kunnen verhuren aan derden. Als laatste Peerby; Peerby is een onlineplatform waarop mensen duurzame consumptiegoederen verhuren aan anderen. Denk hierbij aan een barbecue, een fiets of een boor. Dit onlineplatform is in de regel gericht op de buurt waarin de verhuurder woont. Al deze onlineplatformen werken tweezijdig. Mensen kunnen zelf verhuren, maar ook huren. Tevens bieden deze drie platformen drie hele verschillende goederen aan, namelijk huizen via Airbnb, auto's via SnappCar en duurzame consumptiegoederen via Peerby.

De laatste jaren neemt het aantal onlineplatformen en het gebruik hiervan alleen maar toe.¹² In 2014 namen hieraan in Nederland ruim 550.000 huishoudens deel; dit betreft 16% van het aantal inwoners, deel aan de deeleconomie. Het betrof ongeveer 40 tot 60 miljoen euro, dit komt overeen met ongeveer 0,01% van het BBP.¹³ In februari 2018 bleek dat 44% van de inwoners van Nederland gebruik maakten van onlineplatformen; dit komt neer op ongeveer 7

⁸ Mol-Verver 2017, p.1.

⁹ Mol-Verver 2017, p.1.

¹⁰ Mol-Verver 2017, p.2.

¹¹ Mol-Verver 2017, p.2.

¹² Frenken 2016, p.4.

¹³ ING Economisch Bureau 2015.

tot 8 miljoen inwoners van Nederland. De gegenereerde inkomsten in Nederland door de deeleconomie komen neer op ongeveer 3 miljard euro in 2017. De verwachting is, dat de omvang van de deeleconomie verder zal toenemen.¹⁴

Particulieren die gebruik maken van deze onlineplatformen, vergaren met de activiteiten een inkomen. De vraag is dus of sprake is van belastbaar inkomen voor de inkomstenbelasting; dit is mogelijk op dit moment nog een grijs gebied. De Nederlandse fiscus worstelt namelijk met heffen over deze inkomsten.¹⁵ Dit is interessant, aangezien steeds meer mensen gebruik maken van huur en verhuur via onlineplatformen.

Ondanks dat de economie zo snel verandert, is de wetgeving omtrent dit onderwerp dus stil blijven staan. De vraag rijst of de gegenereerde inkomsten door deelname aan de deeleconomie nu tussen wal en schip belanden en/of onduidelijkheden in de toepassing van de fiscale wetgeving met betrekking tot de deeleconomie ontstaan. Doordat de fiscale wetgeving nooit is aangepast aan de ontwikkeling rondom de deeleconomie, kan in verschillende situaties mogelijk sprake zijn van een ongelijk speelveld ten opzichte van de deelnemers aan de traditionele economie. Zo zou een ongelijke behandeling van inkomsten kunnen ontstaan. Hierdoor kan sprake zijn van een verstoring in de economie. Tevens zou dit dan in strijd kunnen zijn met het gelijkheidsbeginsel. Het voorgaande vormt aanleiding voor deze scriptie. De centrale onderzoeksvraag is als volgt geformuleerd:

In hoeverre bevinden de gegenereerde inkomsten door deelname aan de deeleconomie zich in een grijs gebied van de inkomstenbelasting en hoe moet indien nodig het huidige systeem van de inkomstenbelasting worden aangepast?

Deelvragen

Om de centrale vraagstelling te kunnen beantwoorden, zijn de volgende deelvragen opgesteld:

1. Wat is een deeleconomie?
2. Hoe werken de onlineplatformen Airbnb, SnappCar en Peerby?
3. Wanneer is sprake van een bron van inkomen?

¹⁴ Frenken 2016, p.4.

¹⁵ Driessen 2017.

4. Hoe worden de gegenereerde inkomsten via de diverse platformen onder het huidige systeem van de inkomstenbelasting belast?
5. Zijn de inkomsten via de diverse platformen ‘evenwichtig’ belast en, zo nee, welke wetswijzigingen zijn dan noodzakelijk?

1.2 Onderzoeksmethode en toetsingskader

Om te onderzoeken of, en zo ja, hoe de gegenereerde inkomsten door deelname aan de deeleconomie belast kunnen worden in de inkomstenbelasting, wordt allereerst gekeken naar het huidige stelsel van de Wet IB 2001. Hierbij wordt getoetst of, en zo ja, hoe de verschillende soorten van deeleconomie inpasbaar zijn in de structuur van de Wet IB 2001. Vervolgens worden mogelijke knelpunten bekeken. Hierbij wordt onderzoek gedaan naar de effectiviteit, de efficiëntie en de uitvoerbaarheid van het huidige systeem van de inkomstenbelasting. Tevens wordt, indien nodig, onderzoek gedaan naar mogelijke non-belasting van de gegenereerde inkomsten door deelname aan de deeleconomie. Mochten deze knelpunten al dan niet een rol blijken te spelen onder het huidige systeem van de inkomstenbelasting, dan worden hiervoor mogelijke oplossingen gezocht. Als toetsingskader zijn de volgende criteria opgenomen:

- **Effectiviteit**

Bij de effectiviteit van een regeling gaat het over de doeltreffendheid. Kortom wordt het doel door middel van de huidige wetgeving wel bereikt?

- **Efficiëntie**

Bij de efficiëntie van een regeling gaat het over de doelmatigheid. Kent de huidige wetgeving wel de juiste en beste middelen om het gewenste doel te bereiken?

- **Gelijkheidsbeginsel**

Gelijke gevallen moeten door de Belastingdienst op een gelijke manier worden behandeld

- **Uitvoerbaarheid voor de overheid**

De uitvoeringskosten van de belasting moeten wel in verhouding staan met de opbrengst van de belasting, vandaar dat de uitvoerbaarheid voor de Belastingdienst een belangrijke factor is. Als de regeling dusdanig gecompliceerd is, wordt het controleren van belastingplichten moeilijk en daardoor kostbaar. Hierbij moet ook gedacht worden aan het beginsel van de maximale realisatie; de uitvoeringskosten moeten zo laag mogelijk zijn, zonder dat de rechtszekerheid in gevaar komt.

- **Uitvoerbaarheid voor de belastingplichtigen**

Een regeling moet voor belastingplichtigen eenvoudig en begrijpelijk zijn. Ook te veel verschillende regelingen schept veel onduidelijkheid.

- **In lijn met internationale en Europese regelgeving**

De regeling moet internationaal inpasbaar zijn. Hiertoe moet regelgeving getoetst worden aan de internationale en Europese regelgeving om strijdigheden te voorkomen.

1.3 Afbakening

In deze bachelor scriptie wordt alleen gekeken naar de belastbaarheid van de inkomsten in de inkomstenbelasting. Hoogstwaarschijnlijk zullen deze activiteiten ook betekenis hebben voor de btw-heffing, maar de mogelijke gevolgen voor de btw-heffing zullen in deze bachelor scriptie niet worden meegenomen.

1.4 Opzet

Om de centrale onderzoeksvraag te beantwoorden, is deze bachelor scriptie ingedeeld in acht hoofdstukken. Volgend op de inleiding wordt allereerst in hoofdstuk 2 ingegaan op het begrip 'deeleconomie'. Hierbij wordt vooral gekeken naar het ontstaan en de gevolgen van deze nieuwe economie. Ook wordt stilgestaan bij de deelnemers van de deeleconomie. Als laatste worden de drie afgebakende onlineplatformen; Airbnb, SnappCar en Peerby nog toegelicht. In dit hoofdstuk worden dus twee deelvragen behandeld. De deelvragen zijn: 'Wat is een deeleconomie?' en 'Hoe werken de onlineplatformen Airbnb, SnappCar en Peerby?'.

In hoofdstuk 3 wordt de deelvraag 'Wanneer is sprake van een bron van inkomen?' behandeld. Voordat sprake is van belastbaar inkomen voor box 1 van de inkomstenbelasting, moet gekeken worden of sprake is van een bron van inkomen. Hiervoor worden de verhuuropbrengsten via Airbnb, SnappCar en Peerby getoetst aan de drie cumulatieve voorwaarden, namelijk deelname aan het economische verkeer, een voordeel beogen en een voordeel is redelijkerwijs te verwachten.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 4, 5 en 6 beoordeeld of het mogelijke belastbaar inkomen valt onder winst uit onderneming of resultaat uit overige werkzaamheden. Tevens wordt specifiek voor verhuur via Airbnb nog gekeken naar het regime van de inkomsten uit eigen woning. Deze hoofdstukken gezamenlijk beantwoorden de deelvraag 'Hoe worden de gegenereerde

inkomsten via de diverse platformen onder het huidige systeem van de inkomstenbelasting belast?'.

In hoofdstuk 7 wordt de doeltreffendheid, doelmatigheid en de uitvoerbaarheid van het huidige systeem onderzocht. Tevens wordt in dit hoofdstuk onderzocht of mogelijk sprake is van non-belasting onder het systeem van de Wet IB 2001. Voor deze knelpunten worden indien nodig oplossingen gezocht. In dit hoofdstuk wordt de deelvraag 'Zijn de inkomsten van de diverse platformen 'evenwichtig' belast en, zo nee, welke wetswijzigingen zijn dan noodzakelijk?' behandeld.

Het laatste hoofdstuk vormt de samenvatting en de conclusie. In dit hoofdstuk wordt de centrale onderzoeksvraag beantwoord en is ruimte voor eventuele aanbevelingen.

2. De deeleconomie

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk behandelt allereerst de definitie van de deeleconomie en de verschillende discussiepunten die hierbij komen kijken. Vervolgens wordt gekeken naar oorzaken van de snelle opkomst en de gevolgen van de deeleconomie. Hierbij ligt de nadruk op de gevolgen voor belastingheffing van deze activiteiten. Hierna wordt stilgestaan bij de verschillende motieven die aanbieders en vragers hebben om deel te nemen aan de deeleconomie. Als laatste wordt de werking van de drie gekozen onlineplatformen Airbnb, SnappCar en Peerby die aansluiten bij de definitie van de deeleconomie uitgelegd. In dit hoofdstuk worden de deelvragen: ‘Wat is een deeleconomie?’ en ‘Hoe werken de onlineplatformen Airbnb, SnappCar en Peerby?’ beantwoord.

2.2 Het fenomeen deeleconomie

De deeleconomie, ook wel collaboratieve consumptie genoemd, wordt gekenmerkt door particulieren die onderling hun onbenutte goederen huren, ruilen, delen en lenen. In het nieuwe economische systeem staat delen en gezamenlijkheid centraal.¹⁶ De verschillende ideeën en definities van de deeleconomie lopen echter uiteen.¹⁷ De nauwste opvatting is puur en alleen gericht op particulieren die goederen met elkaar delen zonder enige vergoeding. De opvatting is breder wanneer particulieren elkaar betalen voor het gebruik van onbenutte consumptiegoederen. Veruit de breedste definitie luidt: “consumeren, produceren en verhandelen mensen onderling producten, diensten, kennis en geld, gefaciliteerd door peer-to-peer marktplaatsen, b2b- marktplaatsen en coöperatieven.¹⁸ In de breedste definitie worden naast het delen door particulieren ook de onderlinge transacties tussen bedrijven meegenomen.

Als uitgangspunt van de definitie geldt in deze bachelor scriptie Frenken zijn definitie van de deeleconomie, namelijk: “Het fenomeen dat consumenten elkaar gebruik laten maken van hun onbenutte consumptiegoederen, eventueel tegen betaling”.¹⁹ Hierbij gaat het dus alleen om het delen door particulieren en niet ook door bedrijven onderling. Vooral het woord onbenut is in deze definitie van belang, omdat anders een nieuwe capaciteit gecreëerd wordt in plaats van dat

¹⁶ Hamari, Sjöklint & Ukkonen 2016, p.2051.

¹⁷ ING Economisch Bureau 2015, p.3.

¹⁸ Basten, e.a. 2015, p.15.

¹⁹ Frenken 2016, p.4.

sprake is van overcapaciteit. Het woord onbenut onderscheidt de deeleconomie van andere economieën, omdat dit aangeeft dat het alleen delen door consumenten onderling betreft.²⁰ Bij een nieuwe capaciteit worden deze goederen speciaal aangeboden om te delen, dit valt niet onder de deeleconomie, maar onder op-afroep economie. Dit onderscheid wordt duidelijk wanneer gekeken wordt naar het delen van huizen. Als mensen hun huis delen tijdens een vakantie, is dit huis anders tijdelijk onbenut, maar wanneer mensen een tweede huis kopen om dit permanent te verhuren aan toeristen, valt dit niet meer onder de definitie van onbenut, maar onder een hoteldienst van een producent.²¹ Ook bestaat verwarring of zowel het delen van goederen als het aanbieden van diensten onder de definitie van de deeleconomie horen te vallen.²² Onder de definitie van Frenken, waarin het woord onbenut een belangrijke rol speelt, vallen dus alleen goederen onder de definitie van de deeleconomie, aangezien diensten vallen onder de op-afroep-economie.²³ De gehanteerde definitie in deze bachelor scriptie is dus erg nauw.

Het grootste discussiepunt in de definitie van de deeleconomie is de rol van geld.²⁴ Verschillende economen beperken de definitie van de deeleconomie door consumenten die goederen aan elkaar uitlenen zonder betaling niet mee te rekenen. Het tegenovergestelde beweren ook verschillende economen. Zij beweren juist dat pas sprake is van een deeleconomie wanneer consumenten elkaar niet betalen voor de gedeelde goederen. Het verschil zit in de definities van ‘delen in gebruik’ en ‘delen in bezit’. Als ‘delen in gebruik’ naast ‘delen in bezit’ ook wordt meegenomen in de definitie van de deeleconomie, vallen ook de betaalde vormen van delen onder de definitie van de deeleconomie.²⁵ In Frenken zijn definitie vallen dus zowel ‘delen in gebruik’ als ‘delen in bezit’ onder de definitie van de deeleconomie.

De tweedehands economie en ‘op-afroep’-economie vallen niet onder de deeleconomie.²⁶ Bij de tweedehands economie verkopen consumenten de goederen aan elkaar. Hierbij wordt het bezit overgedragen en verandert het goed van eigenaar. Bij ‘op-afroep’-economie speelt het

²⁰ Frenken 2016, p.4.

²¹ Est, de, e.a. 2017, p.23.

²² ShareNL, 2015, p.16.

²³ ShareNL, 2015, p.5.

²⁴ Frenken 2016, p.5.

²⁵ Frenken 2016, p.5.

²⁶ Est, de, e.a. 2017, p.25.

onbenut zijn geen rol. De aangeboden capaciteit is hier juist nieuwe capaciteit in plaats van onbenutte capaciteit.²⁷

In deze bachelor scriptie is gekozen voor de definitie van Frenken, omdat ‘delen in bezit’ bij zijn definitie ook wordt meegenomen. Hierdoor speelt betaling bij het delen van goederen een rol in de deeleconomie. Dit is van belang voor de vraag of sprake is van een bron van inkomen voor de inkomstenbelasting. Als namelijk alleen ‘delen in gebruik’ onder de definitie valt - je deelt je huis tijdens je vakantie aan een derde zonder enige betaling - is geen sprake van een op geld te waarderen voordeel, want je hebt dan geen genoten voordeel. Verder is voor deze definitie gekozen door het woordje onbenut. Dit bakent namelijk de activiteiten die onder de deeleconomie vallen duidelijk af. Dit betekent ook dat activiteiten die vallen onder andere economieën, namelijk de tweedehandseconomie en de ‘op-afroep-economie’ niet worden meegenomen in deze bachelor scriptie. Verder betreft de definitie van Frenken alleen transacties tussen consumenten onderling. Consumenten vallen onder belastingplichtigen van de inkomstenbelasting, namelijk natuurlijke personen volgens art. 2.1 lid 1 Wet IB. Tevens betreft de definitie van Frenken alleen consumptiegoederen. In deze scriptie is gekozen voor drie onlineplatformen waarin consumenten ook alleen onbenutte goederen kunnen aanbieden; huizen, auto’s en duurzame consumptiegoederen, dus geen diensten.

Particulieren nemen deel aan de deeleconomie door het gebruik van onlineplatformen. Deze onlineplatformen zijn eigenlijk derden. Zij bemiddelen tussen de consumenten. Dit betreft naast het betalingsverkeer ook de bescherming van de persoonsgegevens van de consumenten.²⁸ Tevens is de deeleconomie vooral gebaseerd op vertrouwen, aangezien je met anderen je goederen deelt. De onlineplatformen bezitten om dit vertrouwen ook in vreemden te hebben een online reputatiesysteem.²⁹

2.3 De opkomst en gevolgen van de deeleconomie

De deeleconomie is een fenomeen van alle tijden; dat blijkt ook al uit de definitie van Frenken. Vroeger leenden of verhuurden mensen hun spullen alleen aan vrienden, familie, burens en kennissen.³⁰ Sinds de komst van het internet kunnen mensen hun spullen ook delen met

²⁷ ING Economisch Bureau 2015, p.17.

²⁸ Frenken 2016, p.7.

²⁹ Frenken 2016, p.13.

³⁰ Schor 2014, p.3.

volstrekt vreemden; dit is een belangrijke verandering voor de deeleconomie geweest. De belangrijkste functie van de onlineplatformen is dan ook het verbinden van en het vertrouwen wekken tussen vreemden.³¹ Een verklaring voor de snelle opkomst van de deeleconomie sinds het ontstaan van onlineplatformen is de verlaging van de transactiekosten.³² Uit de transactiekostentheorie blijkt dat transactiekosten bestaan uit zoekkosten om een bij de juiste persoon het juiste goed te huren, contractkosten verbonden aan het opstellen van een contract en controlekosten die optreden bij het controleren of iemand zijn of haar afspraken nakomt.³³ Ook de kosten bij eventuele contractbreuk vallen onder controlekosten. De transactiekosten waren voor de komst van het internet dus erg hoog; hierdoor bleven eventuele ruil-, verhuur- of deeltransacties vaak beperkt bij vertrouwde kringen.³⁴

Ondanks dat de economische crisis in de Verenigde Staten en Europa in 2008 samenvalt met de opkomst van de deeleconomie, bewijst dat niet dat de crisis gezorgd heeft voor de groei van de deeleconomie, maar kan het de groei wel hebben gestimuleerd.³⁵ Doordat veel mensen werkloos werden en/of hun inkomen zagen dalen, kan de noodzaak bij sommigen zijn ontstaan om deel te nemen aan de deeleconomie om hiermee geld te verdienen. Verder is de toenemende mate van milieubewustheid nog een mogelijke oorzaak voor het delen van goederen.³⁶ Ook is spullen delen goedkoper dan hetzelfde goed huren via een bedrijf in plaats van een andere consument. Tevens zorgt naast het kostenvoordeel ook het sociale contact en het milieuvoordeel ook voor de populariteit van het delen. Daarnaast zorgt het fenomeen deeleconomie voor een exponentieel groeiende markt.³⁷ Dit komt doordat de deeleconomie steeds aantrekkelijker wordt voor vragers als de markt meer aanbieders kent. Als laatste reden is het voor de onlineplatformen ook gemakkelijk om als een derde partij op te treden. Dit komt doordat deze platformen weinig investeringen hoeven te doen.

Door de lage transactiekosten van delen en dus de sterkte opkomst van de deeleconomie ontstaat een stijging van de welvaart.³⁸ Toch kent de snelgroeiende deeleconomie ook

³¹ Est, de, e.a. 2017, p.26.

³² Frenken 2016, p.7.

³³ Williamson, 1981. p.574.

³⁴ Est, de, e.a. 2017, p.27.

³⁵ Est, de, e.a. 2017, p.29.

³⁶ Böcker & Meelen 2016, p.4.

³⁷ *Kamerstukken II* 2015/16, 33009, 12.

³⁸ Frenken 2016, p.6.

verschillende negatieve gevolgen. Voornamelijk profiteren de mensen met veel bezit van de deeleconomie. Zo ontstaat naast een stijging van de welvaart ook een toenemende ongelijkheid van die welvaart. Hiernaast kunnen negatieve externe effecten optreden, die in de eerste niet worden meegenomen. Andere mensen kunnen hinder ondervinden van de deeleconomie.³⁹ Tevens neemt de concurrentie voor bedrijven die in dezelfde goederen handelen alleen maar toe. Particulieren hebben minder te maken met specifieke vergunningen en regels, waardoor zij makkelijker kunnen toetreden tot de markt.⁴⁰ Verder spelen naast de negatieve concurrentiegevolgen ook nog de gevolgen voor belastingheffing een rol. De fiscale wet- en regelgeving is aan deze snelle opkomst nooit aangepast.⁴¹ Particulieren hebben minder kennis over de fiscale gevolgen van verhuur via de deeleconomie dan bedrijven die het zelfde product verhuren aan consumenten.⁴² Vooral de onduidelijkheid van het systeem van de inkomstenbelasting speelt volgens De Vos een rol bij de niet belaste inkomsten.⁴³ Door de lage kosten van de deelnemers aan de deeleconomie en het mogelijke ongelijke speelveld, zou de economie hierdoor verstoord kunnen worden.

2.4 Deelnemers van de deeleconomie

Zowel aanbieders als de vragers hebben verschillende motieven om deel te nemen aan de deeleconomie.⁴⁴ Uit het onderzoek van het ING Economisch Bureau blijkt dat in Nederland vooral 35-minners gebruik maken van de deeleconomie. Hoe ouder de mensen, hoe minder zij gebruik maken van de deeleconomie. Tevens maken meer mensen met een hoog inkomen en hoog opleidingsniveau gebruik van de deeleconomie. De woonplaats van de deelnemers speelt geen rol in het gebruik van de deeleconomie.⁴⁵

Voor de financiële motieven spelen bij de vragers een grote rol. Door het gebruik van de deeleconomie als vrager bespaart diegene geld. Daarnaast speelt ook de toegang tot nieuwe spullen een grote rol. Bij aanbieders speelt juist het anti-verspillingsmotief, naast het financiële

³⁹ Frenken 2016, p.8.

⁴⁰ Frenken 2016, p.9.

⁴¹ *Kamerstukken II* 2015/16, 33009, 12.

⁴² Vos, de, 2015.

⁴³ Vos, de, 2015.

⁴⁴ Hamari, Sjöklint & Ukkonen 2016, p.2052.

⁴⁵ ING Economisch Bureau 2015, p.6.

motief een grote rol. Door het gebruik van de deeleconomie als aanbieder verdien je geld. Bij aanbieders kan het contact met andere particulieren ook nog een motief zijn om deel te nemen.⁴⁶

De onwetendheid omtrent het fenomeen deeleconomie is de voornaamste reden waarom mensen geen gebruikmaken van de deeleconomie. Hiernaast kan het ook een bewuste keuze zijn van mensen om andermans spullen niet te gebruiken of juist niet te willen delen met andere mensen. Vertrouwen in elkaar speelt een grote rol.⁴⁷

2.5 Bedrijven in de deeleconomie

2.5.1 Wat is Airbnb

Airbnb is in 2008 opgericht in San Francisco, de Verenigde Staten. Het onlineplatform is in zeer korte tijd het grootste onlineplatform geworden waarop particulieren wereldwijd ruimtes kunnen huren en verhuren.⁴⁸ Denk hierbij aan huizen, tenten, caravans, kamers, kastelen, hutten. Het aanbod is wereldwijd gezien al meer dan 2 miljoen woonruimtes, waarvan in Amsterdam alleen al in 2017 al meer dan 22000 ruimtes verhuurd werden.⁴⁹ In Nederland verdient de verhuurder in 2016 gemiddeld gezien 3000 euro per jaar met het aanbieden van ruimtes.⁵⁰ De gemiddelde prijs per overnachting ligt net boven de 100 euro. In Amsterdam is door de gemeente een restrictie opgelegd voor de verhuur via Airbnb.⁵¹ Een particulier mag een ruimte nog maar 60 dagen per jaar verhuren om zo een grens tussen particulieren en professionele aanbieders te trekken.⁵² De gemeente Amsterdam heeft sinds de uitspraak van de rechtbank van Amsterdam op 5 december 2015 omtrent het onttrekken van woonruimte aan de bestemming tot bewoning bij lange, niet sporadische, verhuur besloten de 60-dagenregeling om te zetten in een 30-dagenregeling.⁵³ Deze regelingen spelen in op het woord onbenut van de definitie van de deeleconomie die Frenken hanteert; het moet namelijk gaan om onbenutte consumptiegoederen. Met deze regelingen voorkom je dat mensen een illegaal hotel gaan runnen in plaats van het sporadisch aanbieden van hun woonruimte als ze zelf op vakantie zijn.

⁴⁶ ING Economisch Bureau 2015, p.6.

⁴⁷ ING Economisch Bureau 2015, p.6.

⁴⁸ Geraadpleegd via: <https://www.airbnb.nl>.

⁴⁹ Gemeente Amsterdam 2018.

⁵⁰ Est, de, e.a. 2017, p.34.

⁵¹ Barkhuysen 2016.

⁵² Barkhuysen 2016.

⁵³ Rb. Amsterdam 5 december 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:8938.

Door de verhuur van de ruimtes kunnen particulieren een inkomen vergaren. Airbnb is een derde in de huur en verhuur door particulieren. De aanbieder mag zelf de prijs en beschikbaarheid voor de ruimte bepalen en de huuraanvragen goed- of afkeuren. Het betalingsverkeer en het contact loopt via het platform van Airbnb. Ook controleert Airbnb de identiteit van vragers en aanbieders en biedt het onlineplatform een gratis aansprakelijkheidsverzekering aan. Tevens houdt Airbnb een recensiesysteem bij, zodat de vragers een goed beeld kunnen vormen van de accommodatie.

2.5.2 Wat is SnappCar

SnappCar, opgericht in 2011, is het grootste onlineplatform waarop particulieren wereldwijd hun eigen auto kunnen delen op een moment waarop de auto niet gebruikt wordt.⁵⁴ De Nederlandse overheid heeft in 2015 een ‘Green Deal’ ondertekend met verschillende partijen om het autodelen te stimuleren.⁵⁵ SnappCar bemiddelt in de huur en verhuur door particulieren. Ook op dit onlineplatform mag de aanbieder zelf de prijs en beschikbaarheid bepalen en keurt de aanbieder zelf verzoeken goed of af. Tevens zorgt SnappCar voor een checklijst zodat de vrager en aanbieder gezamenlijk eventuele gebreken kunnen noteren. Hiernaast zorgt SnappCar voor een verzekering tegen schade, vernieling, diefstal en aansprakelijkheid.⁵⁶ De huurder heeft nog wel een eigen risico, die eventueel afgekocht kan worden. Aangezien SnappCar zorgt voor al deze verzekeringen gaat 30% van de verhuuropbrengst naar het onlineplatform. Verder laat SnappCar een duidelijk statement achter. Het onlineplatform is niet bedoeld voor ondernemerschap.⁵⁷ Het moet echt gaan om een tijdelijk onbenutte auto. SnappCar controleert dit ook scherp aan de hand van de verhuurfrequentie, de verhuurbedragen en de hoeveelheid auto's die iemand verhuurt.⁵⁸ Als je toch een onderneming drijft, wordt het account verwijderd. SnappCar regelt het betalingsverkeer en verzorgt ook een recensiesysteem.

2.5.3 Wat is Peerby

Peerby is in 2012 opgericht in Amsterdam. Het onlineplatform richt zich op het bemiddelen bij de verhuur van duurzame consumptiegoederen tussen en door particulieren. Het voornaamste doel van Peerby is het verminderen van de CO₂-uitstoot om zo een positief effect

⁵⁴ Geraadpleegd via: <https://www.snappcar.nl>.

⁵⁵ Est, de, e.a. 2017, p.77.

⁵⁶ *Kamerstukken II* 2016/17, 31305, 230, p.67.

⁵⁷ Geraadpleegd via: <https://www.snappcar.nl>.

⁵⁸ Est, de, e.a. 2017, p.78.

te hebben op het milieu. Peerby richt zich op burenccontact.⁵⁹ Het concept van Peerby draait om de waarde van goederen. Goederen die onbenut in de kast liggen, kunnen voor iemand anders van grote waarde zijn.⁶⁰ Peerby geeft hierbij ook aan dat de goederen over het algemeen dan ook van hoge kwaliteit zijn en dus een lange levensduur hebben; denk hierbij aan een elektrische heggenschaar van hoge kwaliteit. De kwaliteit van de goederen speelt automatisch ook een rol in de huurbeslissing van de gebruiker.⁶¹ Toen het onlineplatform werd opgericht, speelde betaling geen rol. Mensen konden dus gratis hun onbenutte duurzame consumptiegoederen aan elkaar uitlenen, maar sinds 2015 kent Peerby een verdienmodel en kunnen mensen een inkomen vergaren via dit onlineplatform.⁶² Het onlineplatform is vraag gestuurd; gebruikers zoeken naar een specifiek goed en dienen een huurverzoek in. De aanbieder keurt dit verzoek dan goed of af. Op het onlineplatform worden vooral doe-het-zelfartikelen aangeboden, denk hierbij aan gereedschap. Ook huishoudelijke- en feestartikelen zoals partytenten worden vaak gedeeld. Vanuit de vraagkant wordt vaak gevraagd om een fiets, maar deze wordt, waarschijnlijk doordat eigenaren die zelf elke dag gebruiken, niet vaak aangeboden.⁶³ Verder speelt de fysieke afstand tussen vragers en aanbieders een grote rol in het tot stand komen van een verhuurtransactie. Peerby bemiddelt in deze verhuur en regelt het betalingsverkeer en een verzekering; namelijk de “Peerby Garantie” die samen met de Verzekeraar Centraal Beheer tot stand gekomen is. Verder mogen ook op dit onlineplatform de particulieren zelf de prijs en de verhuurtijd bepalen.

2.6 Deelconclusie

In dit hoofdstuk is allereerst de deelvraag ‘Wat is een deeleconomie?’ behandeld. Hierbij gaat het in de kern om het delen van onbenutte door particulieren, eventueel tegen betaling. Mede door de lage transactiekosten van de onlineplatformen is de markt van de deeleconomie exponentieel gegroeid. Toch kent de deeleconomie ook verschillende negatieve gevolgen waaronder de verstoring van de concurrentiepositie van bedrijven die dezelfde goederen verhuren. Verder spelen hiernaast ook nog de gevolgen voor belastingheffing een rol. De fiscale wet- en regelgeving is door deze snelle opkomst nooit aangepast. Doordat particulieren minder fiscale kennis hebben betreft verhuur van goederen dan bedrijven, loopt de fiscus

⁵⁹ Geraadpleegd via: <https://www.peerby.com/>.

⁶⁰ *Kamerstukken II 2015/16, 33009, 12, p.59.*

⁶¹ *Kamerstukken II 2015/16, 33009, 12, p.59.*

⁶² Geraadpleegd via: <https://www.peerby.com/>.

⁶³ *Kamerstukken II 2015/16, 33009, 12, p.68.*

belastinginkomsten mis. De gevolgen hiervan zijn dat bedrijven en particulieren een ongelijk speelveld hebben. Voor deelname aan de deeleconomie kennen vragers en aanbieders verschillende motieven. Hierin spelen de financiële-, milieu- en sociale motieven een grote rol. Airbnb, Peerby en SnappCar zijn onlineplatformen die vallen onder de definitie van de deeleconomie die Frenken hanteert. Dit hoofdstuk behandelt dan ook de deelvraag en ‘Hoe werken de onlineplatformen Airbnb, SnappCar en Peerby?’. Airbnb, SnappCar en Peerby zijn onlineplatformen die bemiddelen tussen de huur en verhuur voor en door particulieren. Airbnb doet dit voor de huur en verhuur van onbenutte ruimtes, SnappCar voor onbenutte auto’s en Peerby voor onbenutte duurzame consumptiegoederen. Zij regelen het betalingsverkeer, verzekeringen en een recensiesysteem. De aanbieders worden dus betaald door het onlineplatform. SnappCar heeft specifiek nog in haar voorwaarden opgenomen dat het onlineplatform niet bedoeld is voor ondernemerschap en dat zij dit streng controleert.

3. Bron van inkomen

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk behandelt allereerst kort het inkomensbegrip. Voordat sprake is van een belastbaar inkomen voor box 1 van de inkomstenbelasting, moet gekeken worden of sprake is van een bron van inkomen. In deze scriptie is gekozen voor het behandelen van de bronnentheorie, aangezien de Nederlandse inkomstenbelasting in beginsel op deze theorie gebaseerd is en voornamelijk nog een rol speelt bij de winst- en resultaatsfeer.⁶⁴ De winst- en resultaatsfeer staan in de volgende hoofdstukken centraal. De bronnentheorie omvat drie cumulatieve voorwaarden, namelijk deelname aan het economische verkeer, een voordeel beogen en een voordeel is redelijkerwijs te verwachten. De verhuuropbrengsten via Airbnb, SnappCar en Peerby zullen worden getoetst aan de voorwaarden. Het bronvraagstuk voor een voordeel behaald met deelname aan de deeleconomie is lastig op te lossen. Uiteraard moet de bestaande jurisprudentie rondom het fiscale bronbegrip hier uitkomst bieden, maar het is maar de vraag of de met deze jurisprudentie ontwikkelde regels voldoende aangrijpingspunten bieden om de nieuwe feitencomplexen binnen de deeleconomie volledig in te passen.⁶⁵ In dit hoofdstuk wordt de deelvraag: ‘Wanneer is sprake van een bron van inkomen?’ behandeld.

3.2 Het inkomensbegrip

Het begrip inkomen kent geen definitie in de Wet IB 2001.⁶⁶ Om de definitie van inkomen toch vorm te geven zijn verschillende inkomenstheorieën ontstaan, waaronder de bronnentheorie. In beginsel is slechts sprake van inkomen als het genoten voordeel uit een permanente bron afkomstig is, een incidenteel voordeel vormt dus geen bron van inkomen.⁶⁷ Voor de beantwoording van de vraag of de gegenereerde inkomsten door deelname aan de deeleconomie belast kunnen worden in de inkomstenbelasting, moet dus allereerst gekeken worden naar of sprake is van een bron van inkomen. Voor een bron van inkomen gelden drie cumulatieve voorwaarden, namelijk deelname aan het economische verkeer⁶⁸, een voordeel beogen⁶⁹ en een voordeel moet redelijkerwijs te verwachten zijn.⁷⁰ Hierbij kunnen de laatste twee voorwaarden

⁶⁴ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.4.

⁶⁵ Mol-Verver 2017, p.1.

⁶⁶ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.4.

⁶⁷ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.6.

⁶⁸ HR 23 oktober 1923, *B.* 3307.

⁶⁹ HR 25 januari 1933, *B.* 5365.

⁷⁰ HR 26 november 1930, *B.* 4857.

het best samen worden behandeld.⁷¹ Een voordeel beogen is het subjectieve criterium en een voordeel moet redelijkerwijs te verwachten zijn het objectieve criterium.⁷² Alleen het voordeel beogen is namelijk niet voldoende.⁷³ Wanneer het genoten voordeel voldoet aan de bovengenoemde criteria en dus een bron van inkomen is, is dit inkomen belast met inkomstenbelasting in box 1 en zijn op grond van art. 3.150 Wet IB 2001 ook eventuele verliezen aftrekbaar binnen box 1.

3.3 Bronnentheorie

3.3.1 Deelname aan het economische verkeer

Het eerste criterium voor een bron van inkomen heeft als doel de persoonlijke hobby- en familie/gezinssfeer buiten de heffing van de inkomstenbelasting te houden. Pas wanneer een belastingplichtige buiten de privésfeer treedt en dus deelneemt aan het economische verkeer, is het voordeel belast met inkomstenbelasting⁷⁴ mits is voldaan aan de overige twee cumulatieve voorwaarden. Activiteiten die vallen onder hobby- en familie/gezinssfeer zijn niet specifiek gericht op het verwerven van een inkomen en vloeien juist voort uit de rechten en verplichtingen van een samenlevingsverband.⁷⁵ Hiermee onderscheiden zij zich van andere activiteiten.⁷⁶ Het verrichten van diensten of werkzaamheden in de hobby- en familie/gezinssfeer, ook wel vriendsfeer/privésfeer, is dus in beginsel geen belastbare bron, aangezien het zich de persoonlijke sfeer bevindt.⁷⁷ Vaak staat bij deze niet zakelijke intenties dan ook geen vergoeding tegenover de verrichte diensten of werkzaamheden.⁷⁸ Zodra toch een vergoeding voor de prestaties wordt gegeven, kan dit duiden op het treden buiten de hobby- en familie/gezinssfeer en worden dit dus zakelijke transacties.⁷⁹ Het winstoogmerk is bij de beoordeling van de sfeer bij een vergoeding voor een prestatie relevant.⁸⁰ Verder is het voor de beoordeling niet relevant of het inkomen rechtmatig of onrechtmatig is verkregen.⁸¹ Voordelen

⁷¹ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.352.

⁷² HR 9 januari 1957, nr. 13.066, *BNB 1957/55*.

⁷³ HR 1 december 1954, nr. 12.105, *BNB 1955/22*.

⁷⁴ HR 4 december 1935, nr. 5.985 en HR 10 oktober 1951, nr. 9089.

⁷⁵ Smit, de, & Stevens 2016, p.92.

⁷⁶ Stevens 2014, p.102.

⁷⁷ HR 26 april 1933 en HR 19 april 1978, *BNB 1978/132*.

⁷⁸ Conclusie A-G Niessen, 5 december 2017, nr. 17/01760, *NTFR 2018/13*.

⁷⁹ HR 8 juni 2007, nr. 42.044, *NTFR 2007/1069*.

⁸⁰ Niessen 1997, p.4. en Hof 's-Gravenhage 16 februari 2000, nr. 99/0282, *V-N 2000/36.13*.

⁸¹ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.354.

behaald met diefstal of verduistering zijn dus gewoon voordelen die door deelname aan het economische verkeer behaald zijn.⁸²

3.3.2 Voordeel beogen en voordeel redelijkerwijs te verwachten

Om als voordeel te voldoen aan een bron van inkomen moet naast deelname aan het economische verkeer ook aan het subjectieve criterium voordeel beogen en het objectieve criterium voordeel redelijkerwijs te verwachten zijn voldaan. Hierbij draait het vooral om het objectieve criterium.⁸³ Bij het subjectieve criterium moet worden beoordeeld of de belastingplichtige de intentie had om met de verrichte activiteit voordeel te behalen; in de praktijk komt dit dus neer op de vraag aan de belastingplichtige zijn of haar activiteit wordt verricht in de persoonlijke of zakelijke sfeer.⁸⁴ De nadruk ligt nogmaals op het objectieve criterium. Bij het objectieve criterium moet naar maatschappelijke opvattingen worden beoordeeld of het voordeel te verwachten is.⁸⁵ Als uitgangspunt geldt hierbij de gedachtegang van wat een redelijk oordelende en normaal handelende belastingplichtige kan hebben gedacht.⁸⁶

Door het medische proeven-arrest ontstond de vraag of de Hoge Raad de criteria voordeel beogen en voordeel redelijkerwijs te verwachten niet meer mee liet wegen in de beoordeling of sprake was van een bron van inkomen, aangezien in dit arrest alleen getoetst werd aan het criterium deelname aan het economische verkeer.⁸⁷ In het nasi- en bamirecepten-arrest zorgde de Hoge Raad voor duidelijkheid omtrent de criteria voordeel beogen en het voordeel redelijkerwijs te verwachten. Deze criteria gelden volgens de Hoge Raad nog wel in volgende situaties: de activiteiten zijn voorzienbaar blijvend verliesgevend of is sprake van louter speculatieve transacties of de activiteiten in het economische verkeer worden verricht, maar zij behoren eigenlijk tot de persoonlijke sfeer.⁸⁸

Ondanks dat geen sprake is van positieve resultaten, wil dat niet zeggen dat geen sprake is van een objectieve voordeelsverwachting. Het draait er bij de beoordeling namelijk om of

⁸² HR 24 juni 1992, nr. 27.372, *BNB 1993/18* en HR 24 juni 1992, nr. 28.156, *BNB 1993/19*.

⁸³ HR 22 februari 1978, nr. 18.690, *BNB 1978/194*.

⁸⁴ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.6.

⁸⁵ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.354.

⁸⁶ Stevens 2014, p.80 en 82.

⁸⁷ HR 3 oktober 1990, nr. 26.142, *BNB 1990/329*.

⁸⁸ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.354 en HR 14 april 1993, nr. 28.847, *BNB 1993/203*.

redelijkerwijs verwacht kan worden dat de activiteiten in de toekomst wel positieve opbrengsten hebben.⁸⁹

3.4 De bronnentheorie toegepast op voordelen behaald met deelname aan de deeleconomie

3.4.1 De bronnentheorie toegepast op een voordeel behaald met deelname aan Airbnb

Allereerst moet worden getoetst of een particulier die een ruimte beschikbaar stelt voor verhuur via Airbnb deelneemt aan het economische verkeer. Door het aanbieden van de ruimte op het onlineplatform wordt het beschikbaar gesteld aan vreemden over de hele wereld, dit gaat de privé-/familie-/gezinssfeer te buiten. Tevens ontvangt de aanbieder voor de verhuur een vergoeding, wat vrij snel, afhankelijk van het winstoogmerk van de verhuurder, op een zakelijke transactie duidt. Dit winstoogmerk moet per geval worden beoordeeld, maar zal gezien het feit dat de verhuur via Airbnb de persoonlijke sfeer verlaat en voor de gebruiker via Airbnb een vergoeding betaalt aan de aanbieder niet snel een heikel punt zijn.

Ten tweede moet worden getoetst of een particulier door een ruimte beschikbaar te stellen voor verhuur via Airbnb een voordeel beoogt. Dit moet subjectief worden beoordeeld. Aangezien uit het onderzoek van de ING gebleken is het hoofdmotief van particulieren voor het deelnemen aan de deeleconomie het financiële voordeel is, wordt door deelname aan Airbnb een voordeel weldegelijk beoogd. In de praktijk komt dit dus neer op wat de mening van de particulier is omtrent dit voordeel. Toch zal het voordeel al bij de lichtste intentie een beoogd voordeel zijn.

Als laatst moet worden getoetst of het voordeel met de deelname aan Airbnb redelijkerwijs te verwachten is. Dit moet objectief, dus aan de feiten en omstandigheden, worden getoetst. Als uitgangspunt geldt hierbij de gedachtegang van wat een redelijk oordelende en normaal handelende belastingplichtige kan hebben gedacht. De vraag of aan dit objectieve criterium wordt voldaan, hangt dus af van allemaal verschillende omstandigheden. Factoren die bij de beoordeling mee kunnen spelen zijn de locatie van de ruimte, de staat van de ruimte, de huurprijs, de recensies, de eisen die de aanbieder stelt aan zijn of haar gebruikers en natuurlijk de kosten die komen kijken bij verhuur. Beoordelend naar de omstandigheden van het geval moet dus worden gekeken of aan deze voorwaarde is voldaan.

⁸⁹ HR 14 oktober 2005, nr.40.244, *NTFR 2005/1356*.

Tevens worden louter incidentele voordelen behaald met verhuur via Airbnb niet aangemerkt als bron van inkomen, aangezien dit geen permanente bron is.

3.4.2 De bronnentheorie toegepast op een voordeel behaald met deelname aan SnappCar

Een niet incidenteel voordeel behaald met het beschikbaar stellen van een onbenutte auto via SnappCar is een bron van inkomen als wordt voldaan aan de drie cumulatieve voorwaarden. Allereerst moet worden getoetst aan de voorwaarde deelname aan het economische verkeer. Een particulier moet door zijn of haar onbenutte auto beschikbaar te stellen via SnappCar deelnemen aan het economische verkeer en hiermee de persoonlijke sfeer verlaten. Ook hier geldt net zoals bij Airbnb dat de auto beschikbaar wordt gesteld aan derden en hier automatisch mee gepaard gaat dat de privésfeer wordt verlaten. Aanbieders ontvangen namelijk voor de verhuur van de onbenutte auto een vergoeding van de gebruikers; dit duidt op een zakelijke sfeer in plaats van een persoonlijke sfeer, indien de aanbieder een winstoogmerk heeft. Ook hier geldt dat dit winstoogmerk niet snel een heikel punt is.

Ten tweede moet subjectief worden beoordeeld of een particulier met het beschikbaar stellen van een onbenutte auto voor verhuur een voordeel beoogt. Aan deze voorwaarde is al voldaan bij de geringste intentie om een voordeel te behalen en aangezien dus uit het onderzoek van ING blijkt dat geld het hoofdmotief is voor deelname aan de deeleconomie, zal aan de voorwaarde zijn voldaan. Toch speelt de mening van de particulier een grote rol, uitgaande van een rationeel handelend mens.⁹⁰

Als laatst moet objectief worden beoordeeld of het voordeel behaald met het beschikbaar stellen van een onbenutte auto redelijkerwijs te verwachten is. Dit moet blijken uit de feiten en omstandigheden die met de verhuur gepaard gaan. Denk hierbij aan de verhuurplaats van de auto, de staat van de auto zelf, het merk, de verhuurprijs, de recensies en kosten die gepaard gaan met de verhuur. Uiteindelijk moet bij elk specifiek geval naar maatschappelijke opvatting worden beoordeeld of het voordeel redelijkerwijs te verwachten is.

3.4.3 De bronnentheorie toegepast op een voordeel behaald met deelname aan Peerby

Voor het beschikbaar stellen van onbenutte duurzame consumptiegoederen via Peerby moet allereerst worden getoetst aan de voorwaarde deelname aan de economie. Door het aanbieden

⁹⁰ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.352.

van duurzame consumptiegoederen zoals een boor, heggenschaar of partytent via Peerby worden de goederen aangeboden buiten de familie-/gezinssfeer en verlaat het dus de persoonlijke sfeer. Sinds Peerby is gaan werken met een verdienmodel, dienen gebruikers de aanbieders te betalen voor de huur van een goed en wordt het dus een zakelijke transactie, mits de aanbieders een winstoogmerk hebben. Ook hier geldt dat dit winstoogmerk niet snel een heikel punt is.

Ten tweede moet subjectief worden beoordeeld of een particulier een voordeel beoogt met het beschikbaar stellen van duurzame consumptiegoederen voor verhuur. Aan deze voorwaarde is al voldaan bij de geringste intentie om een voordeel te behalen en aangezien dus uit het onderzoek van ING blijkt dat geld het hoofdmotief is voor deelname aan de deeleconomie, zal aan de voorwaarde zijn voldaan. De mening van de desbetreffende speelt bij de beoordeling in de praktijk een rol.

Als laatst moet worden getoetst of het voordeel behaald met het beschikbaar stellen van duurzame consumptiegoederen redelijkerwijs te verwachten is. Dit is een objectieve toets waarbij moet worden gekeken naar de feiten en omstandigheden die met de verhuur gepaard gaan. Denk hierbij aan het type goed, de verhuurplaats van het goed, de kwaliteit van het goed, het merk, de verhuurprijs, de recensies en kosten die gepaard gaan met de verhuur. Uiteindelijk moet bij elk specifiek geval naar maatschappelijke opvatting worden beoordeeld of het voordeel redelijkerwijs te verwachten is. Ook bij verhuur via Peerby geldt een voordeel behaald met incidentele verhuur niet als een bron van inkomen.

3.5 Deelconclusie

In dit hoofdstuk is allereerst kort het inkomensbegrip behandeld. Voordat sprake is van een belastbaar inkomen voor box 1 van de inkomstenbelasting, moet gekeken worden of sprake is van een bron van inkomen. Hiervoor is de bronnentheorie behandeld met drie cumulatieve voorwaarden, namelijk deelname aan het economische verkeer, een voordeel beogen en een voordeel is redelijkerwijs te verwachten. De verhuuropbrengsten via Airbnb, SnappCar en Peerby zijn getoetst aan de drie cumulatieve voorwaarden. Het bronvraagstuk voor een voordeel behaald met deelname aan de deeleconomie is lastig op te lossen. In dit hoofdstuk is de deelvraag: ‘Wanneer is sprake van een bron van inkomen?’ behandeld.

Voor alle drie de onlineplatformen geldt dat aan de voorwaarde deelname aan het economische verkeer snel is voldaan, aangezien de onlineplatformen ter beschikking staan aan vreemden over de hele wereld. Zo wordt de persoonlijke sfeer snel verlaten. Tevens werken Airbnb, SnappCar en Peerby met een verdienmodel waardoor een vergoeding voor de huur wordt betaald en de activiteiten zich in de zakelijke sfeer afspelen. Hierbij moet het winstoogmerk van de particulier nog wel worden bekeken.

Ook geldt voor alle drie de onlineplatformen dat het criterium voordeel beogen subjectief moet worden beoordeeld. De mening van de desbetreffende particulier is hierbij van belang. Wel blijkt uit het onderzoek van de ING dat het grootste motief van een particulier voor het deelnemen aan de deeleconomie het financiële motief is.

Als laatst zijn de voordelen behaald met Airbnb, SnappCar en Peerby getoetst aan de derde voorwaarde voor een bron van inkomen, namelijk dat het voordeel in objectieve zin te verwachten moet zijn. Dit moet naar maatschappelijke opvattingen worden beoordeeld. Als uitgangspunt geldt hierbij de gedachtegang van wat een redelijk oordelende en normaal handelende belastingplichtige kan hebben gedacht. Verder zijn bij elk specifiek geval de feiten en omstandigheden doorslaggevend.

Een eenduidig antwoord of de vraag of sprake is van een bron van inkomen als particulieren deelnemen aan Airbnb, SnappCar of Peerby kan niet gegeven worden. Dit zal per situatie moeten worden beoordeeld. Wel kan geconcludeerd worden, dat incidentele verhuur via de onlineplatformen geen bron van inkomen vormen. Als bij een specifiek geval voldaan is aan de cumulatieve voorwaarden van een bron van inkomen, wordt dit inkomen belast in box 1 van de inkomstenbelasting. Als niet is voldaan aan de cumulatieve voorwaarden van een bron van inkomen, blijven de verhuuropbrengsten behaald met de deelname aan de onlineplatformen onbelast.

4. Kwalificatie van de voordelen behaald met deelname aan de deeleconomie als belastbare winst uit onderneming

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt samen met de hoofdstukken 5 en 6 beoordeeld hoe en of een belastbaar inkomen verkregen door deelname aan de deeleconomie wordt belast in box 1 van de inkomstenbelasting. In dit hoofdstuk staat eerst het systeem van box 1 van de Wet IB 2001 centraal; hierna wordt belastbare winst uit onderneming behandeld en toegepast op de behaalde voordelen door verhuur via de onlineplatformen Airbnb, SnappCar en Peerby. In de volgende hoofdstukken staat de kwalificatie als belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden centraal en specifiek voor Airbnb wordt nog gekeken naar de kwalificatie als belastbaar inkomen uit eigen woning. In dit hoofdstuk wordt de deelvraag ‘Hoe worden de gegenereerde inkomsten via de diverse platformen onder het huidige systeem van de inkomstenbelasting belast?’. Samen met de hoofdstukken 5 en 6 wordt uiteindelijk de deelvraag beantwoord.

4.2 Belastbaar inkomen box 1

Box 1, inkomen uit werk en woning, is onderdeel van het in art. 2.18 Wet IB 2001 genoemde verzamelinkomen samen met box 2, inkomen uit aanmerkelijk belang, en box 3, inkomen uit sparen en beleggen. Al deze verschillende boxen kennen hun eigen tarieven. Tevens kent de inkomstenbelasting op grond van art. 2.14 Wet IB 2001 een rangorderegeling voor de toerekening tussen en binnen de belastbare inkomens. Als een inkomen al belast is in box 1, kan het dus niet nog een keer belast worden in box 3. Vooral in box 1 geldt de rangorderegeling binnen de box. Voor de juiste toerekening geldt de volgorde die de wettekst aanhoudt. Als een inkomen valt onder belastbare winst uit onderneming, mag het daarna niet meer belast worden als resultaat uit overige werkzaamheden. Verder kent box 1 verliesverrekening waarbij het verlies uit werk en woning op grond van art. 3.150 Wet IB 2001 verrekend kan worden met inkomen uit werk en woning van de drie voorafgaande en negen volgende jaren. Aan de hand van de rangorderegeling worden de inkomsten die een particulier heeft verkregen met deelname aan Airbnb, SnappCar en Peerby in de volgende volgorde getoetst; belastbare winst uit onderneming, belastbare resultaat uit overige werkzaamheden en alleen voor Airbnb belastbaar inkomen uit eigen woning. Indien de inkomsten niet vallen onder afdelingen van inkomen uit werk en woning, worden de inkomsten belast in box 3, belastbaar inkomen uit sparen en beleggen.

4.3 Kwalificatie als belastbare winst uit onderneming

4.3.1 Belastbare winst uit onderneming

Belastbare winst uit onderneming is in art. 3.2 Wet IB 2001 omschreven als: ‘het gezamenlijke bedrag van de winst die de belastingplichtige als ondernemer geniet uit een of meer ondernemingen, verminderd met de ondernemersaftrek en de MKB-winstvrijstelling’. Dit is de eerste inkomensbron binnen de Wet IB 2001. Om winst uit onderneming te genieten moet dus sprake zijn van een onderneming en een ondernemer. Tevens kenmerkt deze bron zich als subjectieve bron; het voordeel wordt beoordeeld vanuit het subject.⁹¹ Als een belastingplichtige winst uit onderneming geniet kent zij zoals omschreven is in art. 3.2 Wet IB 2001 als ondernemer specifieke faciliteiten, namelijk de ondernemersaftrek en de MKB-winstvrijstelling, soms alleen indien is voldaan aan het urencriterium. De winst uit onderneming zijn op grond van art. 3.8 Wet IB 2001 de gezamenlijke voordelen die worden verkregen uit een onderneming; dit is de totaalwinst. De totaalwinst is het verschil tussen het beginvermogen en het eindvermogen, gecorrigeerd voor stortingen en onttrekkingen. De jaarwinst is een gedeelte van de totaal winst dat kan worden toegerekend aan een specifiek jaar. De jaarwinst moet op grond van art. 3.25 Wet IB worden bepaald volgens goed koopmansgebruik. Goed koopmansgebruik geeft de ondernemer de vrijheid om zelf te bepalen welke manier hij of zij gebruikt voor het bepalen van de winst, zolang deze niet in strijd is met de wet en bedrijfseconomisch aanvaardbaar is. Tevens moet zoals omschreven is in art 3.25 Wet IB 2001 bij deze vrijheid wel rekening gehouden worden met de bestendige gedragslijn. Onder de regels van goed koopmansgebruik is afschrijving op roerende- en onroerende zaken toegestaan.

4.3.2 De onderneming

Het begrip onderneming kent geen definitie in de Wet IB 2001, maar is gevormd door jurisprudentie en literatuur. Hierin wordt de onderneming omschreven als: “een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid waarmee wordt beoogd door deelname aan het maatschappelijke productieproces winst te behalen.”⁹² Hierbij ligt de nadruk op de factor arbeid en niet op de factor kapitaal.⁹³ De Staatsecretaris van Financiën geeft in een Memorie van Toelichting uitleg over de beoordeling van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid: “Bij de beoordeling of sprake is van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid spelen

⁹¹ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.78.

⁹² Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.80.

⁹³ HR 21 juni 1946, B. 8137.

factoren een rol als de omvang van de organisatie, het financiële risico, de aard van de werkzaamheden, het aanwezige kapitaal en de duur van de werkzaamheden.”⁹⁴

Het duurzaamheidsvereiste van de definitie heeft betrekking op de objectieve onderneming; zoals de onderneming zich in het maatschappelijk verkeer presenteert, en richt zich op de continuïteit van de ondernemingsuitoefening.⁹⁵ In de inkomstenbelasting staat de subjectieve onderneming centraal, dus de relatie tussen de ondernemer en de onderneming. De aanwezigheid van een onderneming wordt wel objectief, dus naar de feiten en omstandigheden, beoordeeld. De mening van de belastingplichtige zelf weegt niet mee in de beoordeling. Tevens geldt dat bij normaal vermogensbeheer geen sprake is van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid.

Verder gelden als criteria voor het drijven van een onderneming naast een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid nog deelname aan het economische verkeer en het oogmerk om winst te behalen. De laatste twee criteria vallen samen met de criteria voor een bron van inkomen en zijn voor de vraag of sprake is van een belastbaar inkomen dus al beantwoord.⁹⁶

4.3.3 De ondernemer

De definitie van het begrip ondernemer wordt gegeven in art. 3.4 Wet IB 2001; de belastingplichtige voor rekening van wie een onderneming wordt gedreven en die rechtstreeks wordt verbonden voor verbintenissen betreffende die onderneming. Deze definitie geeft drie vereisten weer voor het zijn van een ondernemer. Voor een ondernemer moet sprake zijn van een onderneming, die voor rekening van de belastingplichtige wordt gedreven en rechtstreekse verbondenheid van de belastingplichtige voor verbintenissen van de onderneming.⁹⁷ De eis van het drijven van een onderneming is hierboven uiteengezet. Voor het tweede vereiste dat de onderneming voor rekening van de belastingplichtige wordt gedreven is het voldoende als de belastingplichtige bij liquidatie gerechtigd is tot de stille reserves.⁹⁸ Voor het derde vereiste dienen de begrippen verbonden en rechtstreeks te worden uitgelegd op overeenkomstige manier

⁹⁴ *Kamerstukken II* 2014/15, 34003, nr. 3, p.11.

⁹⁵ HR 7 oktober 1981, nr. 20.733, *BNB* 1981/299 en HR 12 september 2008 nr. 43.401 *BNB* 2009/34.

⁹⁶ *Kamerstukken II* 2014/15, 34003, nr. 3, p.11.

⁹⁷ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.84.

⁹⁸ HR 1 juli 1964, nr. 15.231 *BNB* 1964/259.

als het privaatrecht.⁹⁹ De belastingplichtige dient persoonlijk aansprakelijk te zijn voor de schulden van de onderneming bij zakelijke crediteuren.¹⁰⁰

Uit een brief van de ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Staatsecretarissen van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Financiën blijkt welke criteria in de jurisprudentie zijn ontwikkeld voor ondernemerschap: “De criteria om van ondernemerschap te spreken zijn ontwikkeld in de jurisprudentie. Het gaat daarbij met name om de volgende elementen: de duurzaamheid en de omvang van de werkzaamheden, organisatie van kapitaal en arbeid, de grootte van de brutobaten, de winstverwachting, het lopen van (ondernemers)risico t.a.v. onder meer omzet, aansprakelijkheid, en debiteuren, de mate van zelfstandigheid bij het verrichten van werkzaamheden, de beschikbare tijd, de bekendheid die naar buiten aan de werkzaamheid wordt gegeven, bijvoorbeeld door het maken van reclame, het aantal opdrachtgevers, het spraakgebruik, wat in objectieve zin als zodanig wordt aangemerkt.”¹⁰¹

Deze elementen moeten samen worden gezien als één geheel en kunnen niet op zichzelf voldoende zijn om een conclusie te trekken over ondernemerschap. Tevens moet bij deze beoordeling rekening worden gehouden met de omstandigheden van het geval.¹⁰²

4.3.4 Meer dan normaal vermogensbeheer

Zodra sprake is van normaal vermogensbeheer, wordt niet voldaan aan een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid.¹⁰³ Wanneer de onderneming activiteiten verricht met het oogmerk een hoger rendement op het vermogen te behalen dan dat met normaal vermogensbeheer behaald zou kunnen worden, is wel een organisatie van kapitaal en arbeid aanwezig. De kwalificatie als onderneming voor de inkomstenbelasting of vermogen dat valt onder belastbaar inkomen uit sparen en beleggen, box 3, hangt af van het vermogensbeheer.¹⁰⁴ Dit heeft vooral betrekking op onroerende zaken.¹⁰⁵ De Hoge Raad oordeelde dat bij de verhuur van een onroerende zaak door een natuurlijk persoon geen sprake is van normaal

⁹⁹ HR 14 juli 2006, nr. 42.125 *BNB 2006/321*.

¹⁰⁰ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.85.

¹⁰¹ *Kamerstukken II 2014/15*, 32642, 5, p.4.

¹⁰² *Kamerstukken II 2014/15*, 32642, 5, p.4.

¹⁰³ *Kamerstukken II 2014/15*, 34003, nr. 3, p.11.

¹⁰⁴ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.83.

¹⁰⁵ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.83.

vermogensbeheer bij persoonlijke arbeid door de eigenaar van de onroerende zaak als het rendabel maken van de onroerende zaken mede geschiedt door middel van arbeid die de eigenaar van de onroerende zaak verricht, en deze arbeid naar zijn aard en omvang onmiskenbaar ten doel heeft het behalen van voordelen uit de onroerende zaak, welke het bij normaal vermogensbeheer opkomende rendement te boven gaat.¹⁰⁶

4.4 Voordeel behaald met deelname aan de deeleconomie als belastbare winst uit onderneming

4.4.1 Toegepast op belastbaar inkomen behaald door verhuur via Airbnb

Om als particulier met de verhuuropbrengsten via Airbnb te kwalificeren als belastbare winst uit onderneming, moet de particulier dus kwalificeren als ondernemer en een onderneming drijven. Verder moet voldaan zijn aan de criteria van een bron van inkomen en daarmee gaat automatisch gepaard dat dan voldaan is aan twee van de drie criteria van een onderneming; namelijk deelname aan het economische verkeer en winst beogen. Zoals in hoofdstuk 3 is beschreven hangt dit af van de omstandigheden van het geval, maar weegt de mening van de verhuurder zelf niet mee in de beoordeling van het beogen van de winst. Tevens is bij verhuur via Airbnb de persoonlijke sfeer verlaten en duidt dit dus op deelname aan het economische verkeer.

Bij de beoordeling of ook is voldaan aan het derde criterium van een onderneming, namelijk een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid, heeft de Staatsecretaris een duidelijke uitleg gegeven. Tevens blijkt uit jurisprudentie dat de nadruk hierbij ligt op de factor arbeid. Aan deze factor arbeid is bij verhuur van onroerende zaken snel voldaan. Het innen van de huurgelden, het schoonmaken van het verhuurde en het oplossen van problemen is al voldoende om te voldoen aan de factor arbeid.¹⁰⁷

Om een onderneming te drijven met de verhuur via Airbnb moet worden gekeken naar de omvang van de organisatie, het financiële risico, de aard van de werkzaamheden, het aanwezige kapitaal en de duur van de werkzaamheden.¹⁰⁸ Als een particulier zuiver voldoet aan de definitie

¹⁰⁶ HR 17 augustus 1994, nr. 29.755, *BNB 1994/319*.

¹⁰⁷ HR 17 augustus 1994, nr. 29.755, *BNB 1994/319*.

¹⁰⁸ *Kamerstukken II* 2014/15, 34003, nr. 3, p.11.

van de deeleconomie die in deze scriptie gehanteerd wordt, geldt dat enkel onbenutte consumptiegoederen gedeeld worden. Denk hierbij aan iemand die zijn of haar huis een paar keer per jaar verhuurt via Airbnb, omdat diegene dan zelf op vakantie is. In dit specifieke geval is geen sprake van een financieel risico; het huis is tijdelijk onbenut, maar hierbij is sprake van overcapaciteit en geen nieuwe capaciteit. Tevens zullen de investeringen specifiek voor de korte verhuur periodes als de ruimte tijdelijk onbenut is, beperkt zijn en zullen de investeringen doordat de ruimte niet verhuurd wordt, niet verloren gaan.¹⁰⁹ De omvang van de onderneming en de aard van de werkzaamheden is bepalend voor de afbakening tussen normaal vermogensbeheer en ondernemerschap. De Hoge Raad oordeelde dat het aantal verhuurde panden hierbij bepalend is. In dit specifieke geval verhuurt iemand alleen zijn of haar eigen onbenutte ruimte tijdelijk, dus gaan deze activiteiten het normale vermogensbeheer niet te boven en drijft de verhuurder met het verhuren van het onroerend goed in dit specifieke geval geen onderneming.¹¹⁰

Als niet zuiver voldaan is aan de definitie van de deeleconomie die geldt in deze scriptie, denk hierbij aan iemand die diverse ruimtes verhuurt via Airbnb, speelt het woordje onbenut geen rol. In dit specifieke geval is geen sprake van overcapaciteit maar van nieuwe capaciteit. In dit geval geldt dat de onroerende zaken specifiek zijn aangeschaft en dus sprake is van een investering en een daarmee lopend risico dat de onroerende zaken bijvoorbeeld niet verhuurd worden ondanks dat ze beschikbaar zijn gesteld via Airbnb. Verder geldt dat de omvang van de onderneming en de aard van de werkzaamheden bepalend is voor de afbakening tussen normaal vermogensbeheer en ondernemerschap. De Hoge Raad oordeelde dat het aantal verhuurde panden hierbij doorslaggevend is.¹¹¹ Aangezien in dit specifieke geval iemand een aantal onroerende zaken verhuurt via Airbnb, is de omvang van de onderneming en de aard van de werkzaamheden voldoende om van een onderneming te kunnen spreken. Deze activiteiten gaan het normale vermogensbeheer te buiten. De eigenaar van de onroerende zaken moet hierbij wel persoonlijke arbeid verrichten om de onroerende zaken rendabel te maken. Aangezien snel is voldaan aan de voorwaarde arbeid, is het al voldoende als voor de onroerende zaken de desbetreffende huur wordt geïnd, schoon wordt gemaakt en de eigenaar helpt bij eventuele problemen. In dit specifieke geval is wel sprake van een onderneming. Veel overlappende

¹⁰⁹ HR 23 april 2010, nr. 08.04843, *BNB* 2010/244.

¹¹⁰ HR 29 mei 1996, *BNB* 1996/232 en HR 17 augustus 1994, nr. 29.755, *BNB* 1994/319.

¹¹¹ HR 29 mei 1996, *BNB* 1996/232 en HR 17 augustus 1994, nr. 29.755, *BNB* 1994/319.

aangrijpingspunten met een onderneming gelden voor de beoordeling van een ondernemer. Hierbij staat nog specifiek centraal dat de ondernemer de leiding moet hebben en indien van toepassing moet geven en dat de beloning niet vooraf vast staat, maar dit de uiteindelijke opbrengst is in de vorm van het nettoresultaat.¹¹² Als de voordelen behaald via Airbnb gekwalificeerd zijn als winst uit onderneming, mag op onroerende zaken worden afgeschreven op grond van art. 3.30 Wet IB 2001 juncto 3.30a Wet IB 2001.

Verder maakt het voor de kwalificatie van de verhuuropbrengsten als winst uit onderneming niet uit of deze opbrengsten voortvloeien uit illegale activiteiten.¹¹³ Wel moeten de illegale inkomsten eerst voldoen aan de voorwaarden van een bron van inkomen. Een verhuurder die via Airbnb ruimtes verhuurt in Amsterdam en tegen de regels van de gemeente in toch de ruimtes verhuurt voor een langere periode dan 60 dagen, dan is dit toch gewoon belast. Het maakt voor de inkomstenbelasting namelijk niet uit of het inkomen is verkregen met legale of illegale activiteiten.

4.4.2 Toegepast op belastbaar inkomen behaald door verhuur via SnappCar

Om als particulier met de verhuuropbrengsten, verkregen door het verhuren van een auto via SnappCar, te kwalificeren als belastbare winst uit onderneming, moet de particulier kwalificeren als ondernemer en een onderneming drijven. Ook hier geldt dat allereerst voldaan moet zijn aan de kwalificatie als bron van inkomen. De omstandigheden van het geval zijn hierbij doorslaggevend. Zo geldt incidentele verhuur niet als een bron van inkomen. Als in een specifiek geval voldaan is aan de voorwaarden van een bron van inkomen, is deels overlap met de voorwaarden van een onderneming. Door deze overlap blijft voor beoordeling alleen de voorwaarde een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid over.

Bij de beoordeling of ook is voldaan aan dit derde criterium heeft de Staatsecretaris een duidelijke uitleg gegeven. Tevens blijkt uit jurisprudentie dat de nadruk hierbij ligt op de factor arbeid. Om met de verhuur van een auto via SnappCar een onderneming te drijven moet worden gekeken naar de omvang van de organisatie, het financiële risico, de aard van de werkzaamheden, het aanwezige kapitaal en de duur van de werkzaamheden.¹¹⁴ SnappCar geeft in haar voorwaarden aan dat het onlineplatform puur is bedoeld voor het verhuren van een

¹¹² HR 23 april 2010, nr. 08. 04843, *BNB 2010/244*.

¹¹³ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.354.

¹¹⁴ *Kamerstukken II* 2014/15, 34003, nr. 3, p.11.

tijdelijke onbenutte auto en niet is bedoeld voor ondernemerschap.¹¹⁵ SnappCar controleert dit dan ook scherp en verwijdert indien nodig het desbetreffende account. SnappCar controleert dit aan de hand van de verhuurfrequentie, de verhuurbedragen en de hoeveelheid auto's die iemand verhuurt.¹¹⁶ Bij verhuur via SnappCar kan dus eigenlijk geen sprake zijn van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid. Ook loop je als particulier geen financieel risico, want is geen sprake van een nieuwe capaciteit en je investeert niet specifiek in de auto om deze te verhuren; anders is niet voldaan aan de voorwaarde die SnappCar stelt, namelijk dat de auto tijdelijk onbenut moet zijn. Aangezien SnappCar controleert hoeveel auto's iemand beschikbaar stelt en indien van toepassing dan het account verwijdert, is de omvang van de organisatie en de aard van de werkzaamheden niet voldoende om te kwalificeren als een onderneming.

4.4.3 Toegepast op belastbaar inkomen behaald door verhuur via Peerby

Om als particulier met de verhuuropbrengsten verkregen door het verhuren van duurzame consumptiegoederen via Peerby te kwalificeren als belastbare winst uit onderneming, moet dus sprake zijn van kwalificatie als ondernemer en een onderneming drijven. Voor het drijven van een onderneming gelden zoals hierboven beschreven drie voorwaarden, waarvan twee voorwaarden overlappen met de kwalificatie als bron van inkomen. Hierdoor blijft alleen het criterium duurzame organisatie van kapitaal en arbeid van belang. De Staatsecretaris heeft voor de beoordeling of sprake is van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid handvatten gegeven in een Memorie van Toelichting. De nadruk ligt tevens, zo blijkt uit de jurisprudentie, op de factor arbeid. Om een onderneming te drijven met de verhuur via Peerby moet worden gekeken naar de omvang van de organisatie, het financiële risico, de aard van de werkzaamheden, het aanwezige kapitaal en de duur van de werkzaamheden.¹¹⁷

Als een particulier zuiver voldoet aan de definitie van de deeleconomie die in deze scriptie gehanteerd wordt, geldt dat enkel onbenutte consumptiegoederen gedeeld worden. Dat betekent in dit specifieke geval dat een onbenutte boor of beamer af en toe wordt uitgeleend tegen betaling. Ook hierbij geldt dat als zuiver voldaan is aan de definitie, geen sprake is van een financieel risico en dat de omvang van de organisatie en de aard van de werkzaamheden niet

¹¹⁵ Geraadpleegd via: <https://www.snappcar.nl>.

¹¹⁶ Est, de, e.a. 2017, p.78.

¹¹⁷ *Kamerstukken II* 2014/15, 34003, nr. 3, p.11.

genoeg zijn om als onderneming te kwalificeren. Echter, aangezien Peerby in de voorwaarden niets stelt over een eventueel ondernemerschap via Peerby, kan iemand in een specifiek geval een complete partytentenverhuur beginnen via Peerby. Als diegene specifiek de goederen aanschafft en beschikbaar stelt via Peerby loopt diegene een financieel risico als de goederen niet verhuurd worden. Verder geldt dat de omvang van de onderneming en de aard van de werkzaamheden in dit geval een onderneming kunnen vormen als diegene bijvoorbeeld elke dag bezig is met deze verhuuractiviteiten. Dit specifieke geval voldoet niet zuiver aan de gestelde definitie van de activiteiten van de economie, maar het is wel mogelijk via dit onlineplatform. Veel overlappende handvatten met een onderneming gelden voor de beoordeling van een ondernemer. Hierbij staat, zoals hierboven is beschreven, nog specifiek centraal dat de ondernemer de leiding moet hebben en moet geven en dat de beloning niet vooraf vast staat, maar dit de uiteindelijke opbrengst is in de vorm van het nettoresultaat.¹¹⁸ Als de voordelen behaald via Peerby gekwalificeerd zijn als winst uit onderneming, mag op roerende zaken worden afgeschreven op grond van art. 3.30 Wet IB 2001.

4.5 Deelconclusie

In dit hoofdstuk staat de deelvraag ‘Hoe worden de gegenereerde inkomsten via de diverse platformen onder het huidige systeem van de inkomstenbelasting belast?’ centraal. Specifiek is in dit hoofdstuk gekeken naar de kwalificatie van de voordelen behaald met deelname aan de onlineplatform Airbnb, SnappCar en Peerby als belastbare winst uit onderneming. Gezamenlijk met de hoofdstukken 5 en 6 die andere inkomensbronnen behandelen wordt de deelvraag beantwoord.

Bij de eerste inkomensbron, belastbare winst uit onderneming, dienen de behaalde voordelen vooral getoetst te worden aan de aanwezigheid van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid. Als een particulier zuiver voldoet aan de definitie van de economie die in deze scriptie gehanteerd wordt, geldt dat enkel onbenutte consumptiegoederen gedeeld worden. Particulieren die voordelen behalen met verhuur via Airbnb en Peerby en zuiver aan de definitie voldoen, kwalificeren niet als belastbare winst uit onderneming. Als niet zuiver voldaan is aan de definitie van de economie die geldt in deze scriptie, kan een particulier met de behaalde voordelen wel kwalificeren als belastbare winst uit onderneming. Denk hierbij aan iemand die meer ruimtes verhuurt via Airbnb of een gehele partytenten verhuur heeft via Peerby. Voor de

¹¹⁸ HR 23 april 2010, nr. 08.04843, *BNB 2010/244*.

voordelen behaald via Airbnb en Peerby geldt dat geen eenduidig antwoord geformuleerd kan worden op de vraag of de behaalde voordelen kwalificeren als belastbare winst uit onderneming, omdat dit sterk afhankelijk is van de omstandigheden van het geval. Voor voordelen behaald met verhuur via SnappCar is kwalificatie als belastbare winst uit onderneming eigenlijk niet mogelijk; dit komt omdat de voorwaarden van SnappCar en de daarmee samenhangende controles dit niet toelaten.

5. Kwalificatie van de voordelen behaald met deelname aan de deeleconomie als belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat de deelvraag ‘Hoe worden de gegenereerde inkomsten via de diverse platformen onder het huidige systeem van de inkomstenbelasting belast?’ weer centraal. Nu wordt belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden behandeld en toegepast op de behaalde voordelen door verhuur via de onlineplatformen Airbnb, SnappCar en Peerby. Samen met de hoofdstukken 4 en 6 wordt uiteindelijk de deelvraag beantwoord.

5.2 Belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden

Resultaat uit overige werkzaamheden is de derde inkomensbron binnen de Wet IB 2001. Als de inkomsten niet vallen onder resultaat uit onderneming of loon, kunnen zij vallen onder de vergaarbak resultaat uit overige werkzaamheden.¹¹⁹ Het betreft belastingplichtigen die inkomsten genieten die voortvloeien uit een of meer werkzaamheden in brede zin. Het belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden wordt in art. 3.90 Wet IB 2001 omschreven als: “het gezamenlijke bedrag van het resultaat uit een of meer werkzaamheden die geen belastbare winst of belastbaar loon genereren verminderd met de terbeschikkingstellingvrijstelling.” Aangezien geen eenduidige definitie bestaat van een resultaatgenieter, vallen veel inkomsten onder deze vergaarbak. Op dit moment kent de inkomensbron resultaat uit overige werkzaamheden drie inkomenscategorieën; de “normale” werkzaamheid, de terbeschikkingstellings-regelingen en het lucratief belang. In dit hoofdstuk wordt de “normale” werkzaamheid behandeld. Uit art. 3:95 Wet IB 2001 vloeit voort dat het resultaat bepaald moet worden alsof de werkzaamheid een onderneming vormt.¹²⁰ De regels van goed koopmansgebruik hebben dus overeenkomstige toepassing op het resultaat uit overige werkzaamheden. Ook hier geldt dus dat afschrijving op roerende- en onroerende zaken is toegestaan.

5.2.1 Werkzaamheid

De definitie van het begrip werkzaamheid is niet in de wet opgenomen, maar kan als volgt worden omschreven: “het verrichten van enige vorm van arbeid in het economische verkeer,

¹¹⁹ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.349.

¹²⁰ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.365.

dat is gericht op het behalen van een geldelijk voordeel en niet is aan te merken als winst uit onderneming of als loon uit dienstbetrekking.”¹²¹ Voor de invulling van het begrip werkzaamheid zijn de bronvereisten overeenkomstig van toepassing. Hiernaast geldt als vereiste dat het voordeel specifiek het gevolg is en veroorzaakt wordt door arbeid die de belastingplichtige heeft verricht.¹²² Het verkregen voordeel moet dus samenhangen met de verrichte arbeid en hierop ook gericht zijn geweest. De bronvereisten zijn uitvoerig behandeld in hoofdstuk 3. Wanneer aan de vereisten van een bron en de factor arbeid voldaan is, is sprake van een werkzaamheid en vallen de voordelen onder het belastbare resultaat uit overige werkzaamheden. Verder is voor onroerende zaken nog specifiek in art. 3.91 onderdeel c Wet IB 2001 een uitbereiding van het begrip werkzaamheid gegeven. Onder werkzaamheid wordt mede verstaan het rendabel maken van vermogensbestanddelen die het normaal vermogensbeheer te boven gaan.

5.2.1.1 Arbeid verrichten

Het verrichten van arbeid is dus van belang voor de kwalificatie als resultaat uit overige werkzaamheden. Het draait bij de beoordeling niet om de hoeveelheid arbeid, maar om de kwaliteit van deze arbeid.¹²³ Het voordeel behaald met de activiteiten moet voortvloeien uit de verrichte arbeid; hierbij kan het voor de vereiste arbeid zelfs zo zijn dat de arbeid (mede) door iemand anders wordt verricht.¹²⁴

5.3 Voordeel behaald met deelname aan de deeleconomie als resultaat uit overige werkzaamheden

5.3.1 Toegepast op belastbaar inkomen behaald door verhuur via Airbnb

Om als particulier met de verhuuropbrengsten via Airbnb te kwalificeren als resultaat uit overige werkzaamheden, worden de voordelen dus niet gekwalificeerd als winst uit onderneming. Toch dient wel aan een groot aantal overeenkomstige vereisten te zijn voldaan; de broncriteria en meer dan normaal vermogensbeheer. Waar het bij de kwalificatie als winst uit onderneming spaak loopt bij de beoordeling of sprake is van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid, is dat voor resultaat uit overige werkzaamheden niet van toepassing. Voor

¹²¹ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.350.

¹²² Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.351.

¹²³ HR 30 september 1998, nr. 33.707, *BNB 1999/17*.

¹²⁴ HR 6 juni 2001, nr. 36.216, *BNB 2001, 346* en HR 5 september 1956, nr. 12.859.

resultaat uit overige werkzaamheden dient te zijn voldaan aan een werkzaamheid. Hierbij geldt dat naast de bronvereisten het voordeel rechtstreeks het gevolg moet zijn van de verrichte arbeid. De bronvereisten zijn uitvoerig in hoofdstuk 3 behandeld; de beoordeling hangt af van de omstandigheden van het geval, maar de mening van de verhuurder zelf weegt niet mee in de beoordeling van het beogen van de winst. Tevens is bij verhuur via Airbnb de persoonlijke sfeer verlaten en duidt dit dus op deelname aan het economische verkeer.

Als voldaan is aan de vereisten van een bron van inkomen, moet voor een werkzaamheid de factor arbeid nader bestudeerd worden. De arbeid moet verricht zijn met als doel om een hoger rendement te behalen. Toch valt te betwisten of de arbeid die iemand verricht wanneer diegene zijn of haar huis een paar keer per jaar verhuurt via Airbnb, omdat diegene dan zelf op vakantie is, wordt verricht om een hoger rendement te behalen. Minimale werkzaamheden zoals het neerleggen van schoon beddengoed hebben niet specifiek een hogere winst tot gevolg heeft.¹²⁵ In een ander specifiek geval kan wel voldaan zijn aan de factor arbeid. Denk hierbij aan een belastingplichtige die maar één onroerende zaak verhuurd, maar wel elke morgen een ontbijt aanbiedt en zijn passagiers bij vertrek en aankomst naar de luchthaven brengt. Doordat diegene maar één onroerende zaak heeft kwalificeert deze belastingplichtige niet als ondernemer.¹²⁶ In dit specifieke geval kan beargumenteerd worden dat sprake is van rendement verhogende arbeid. Als de voordelen behaald via Airbnb gekwalificeerd zijn als resultaat uit overige werkzaamheden, mag op de gebouwen worden afgeschreven op grond van art. 3.30 Wet IB 2001 juncto art 3.30a Wet IB 2001. Toch blijft de vraag of een voordeel verkregen met verhuur via Airbnb belast is als resultaat uit overige werkzaamheden: dit is sterk afhankelijk van de omstandigheden van het geval.

5.3.2 Toegepast op belastbaar inkomen behaald door verhuur via SnappCar

Een particulier die verhuuropbrengsten heeft verkregen door het verhuren van een auto via SnappCar kan door de voorwaarden van SnappCar niet kwalificeren als ondernemer voor de inkomstenbelasting. Om met de behaalde voordelen te kwalificeren als resultaat uit overige werkzaamheden, moet dus sprake zijn van een werkzaamheid. Hiervoor moet het voordeel eerst voldoen aan de in hoofdstuk 3 behandelde broncriteria. De omstandigheden van het geval zijn hierbij doorslaggevend. Zo geldt incidentele verhuur niet als een bron van inkomen.

¹²⁵ Pipping-Storm, van, der, 2015, p.40.

¹²⁶ HR 29 mei 1996, *BNB 1996/232* en HR 17 augustus 1994, nr. 29.755, *BNB 1994/319*.

Naast de broncriteria is de factor arbeid bepalend voor het vormen van een werkzaamheid. Door de voorwaarden van SnappCar kan iemand eigenlijk maar één auto af en toe eens verhuren. De vraag is of de arbeid die nodig is voor deze verhuur een hoger rendement oplevert. Af en toe de auto schoonmaken leidt niet per se tot een hogere winst. De arbeid moet specifiek met dit doel geleverd worden. Minimale werkzaamheden die gepaard gaan met het aanbieden van de auto, zullen hoogstwaarschijnlijk dus geen hoger rendement tot gevolg hebben. In dit specifieke geval is niet voldaan aan de vereisten van een werkzaamheid. Als de verhuurder van de auto nog extra specifieke diensten verricht die bij de verhuur gepaard gaan, denk aan het specifiek samenstellen van persoonlijke muziekljsten voor in de auto, eten en drinken voor in de auto en andere diensten, kan beargumenteerd worden dat deze arbeid wel verricht wordt om een hoger rendement te behalen. In dit specifieke geval is wel aan de vereisten van een werkzaamheid voldaan en zullen de behaalde voordelen belast worden als resultaat uit overige werkzaamheden. Als de voordelen behaald via SnappCar gekwalificeerd zijn als resultaat uit overige werkzaamheden, mag op de auto's worden afgeschreven op grond van art. 3.30 Wet IB 2001. Zulke specifieke gevallen zijn waarschijnlijk uitzonderlijk, dus is het veelal onwaarschijnlijk dat de voordelen behaald met de verhuur via SnappCar zullen kwalificeren als belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden. Aangezien de voordelen ook niet belast zullen worden als winst uit onderneming, zullen de opbrengsten dus forfaitair worden belast in box 3 van de inkomstenbelasting.

5.3.3 Toegepast op belastbaar inkomen behaald door verhuur via Peerby

Om als particulier met de verhuuropbrengsten verkregen door het verhuren van duurzame consumptiegoederen via Peerby te kwalificeren als belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden, moet voldaan zijn aan de vereisten van een werkzaamheid. Als eerste vereiste geldt dat voldaan moet zijn aan de voorwaarden van een bron van inkomen. In hoofdstuk 3 is dit uitvoerig behandeld. Hieruit kan geconcludeerd worden dat per specifiek geval moet worden beoordeeld of voldaan is aan de bronvereisten. Incidentele verhuur van duurzame consumptiegoederen via Peerby vormt echter geen bron van inkomen.

Het tweede vereisten voor een werkzaamheid die nader bestudeerd dient te worden is de factor arbeid. De arbeid moet specifiek geleverd worden om met de verhuur zo een hogere winst te behalen. Als een particulier zuiver voldoet aan de definitie van de deeleconomie die in deze scriptie gehanteerd wordt, geldt dat enkel onbenutte consumptiegoederen gedeeld worden. Dat

betekent in dit specifieke geval dat een onbenutte boor of beamer af en toe wordt uitgeleend tegen betaling. De arbeid die geleverd wordt in dit specifieke geval zal minimaal zijn. Als de verhuurder akkoord gaat met de verhuur en de huurder haalt het specifieke goed op, is geen arbeid geleverd die een hoger rendement met zich brengt. Echter, als iemand diensten aanbiedt bij de verhuur zoals het leveren en ophalen van de goederen of het indien van toepassing opzetten of klaarzetten van de goederen, kan dit wel arbeid zijn die specifiek wordt geleverd om een hoger rendement te krijgen. Als de arbeid dus specifiek gericht is op het verkrijgen van een hogere winst en voldaan is aan de criteria voor een bron van inkomen, wordt het behaalde voordeel belast als resultaat uit overige werkzaamheden. Als de voordelen behaald via Peerby gekwalificeerd zijn als resultaat uit overige werkzaamheden, mag op grond van art. 3.30 Wet IB 2001 op roerende zaken worden afgeschreven. Indien opbrengsten behaald met de verhuur via Peerby in een specifiek geval niet kwalificeren als resultaat uit overige werkzaamheden, zullen de inkomsten forfaitair worden belast in box 3.

5.4 Deelconclusie

In dit hoofdstuk heeft de deelvraag ‘Hoe worden de gegenereerde inkomsten via de diverse platformen onder het huidige systeem van de inkomstenbelasting belast?’ centraal gestaan. Gezamenlijk met de hoofdstukken 4 en 6 wordt de deelvraag beantwoord. Hierbij is in dit hoofdstuk specifiek gekeken naar de belastbaarheid van de voordelen behaald met verhuur via Airbnb, SnappCar en Peerby als resultaat uit overige werkzaamheden behandeld.

Om met de voordelen behaald met verhuur via Airbnb, Peerby en SnappCar te kwalificeren als belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden moet sprake zijn van een werkzaamheid. Voor de invulling van het begrip werkzaamheid zijn de bronvereisten overeenkomstig hoofdstuk 3 van toepassing en moet het voordeel specifiek het gevolg zijn en worden veroorzaakt door arbeid die de belastingplichtige heeft verricht.

Wanneer de belastingplichtige minimale werkzaamheden verricht voor de verhuur, is geen sprake van arbeid die verricht wordt voor een hoger rendement en kwalificeren de inkomsten dus niet als resultaat uit overige werkzaamheden. Dit is het geval bij het neerleggen van schoon beddengoed bij verhuur via Airbnb, het schoonmaken van de auto bij verhuur via Peerby en het uitlenen van een boor via Peerby die bij de verhuurder thuis moet worden opgehaald. Voor alle drie de onlineplatformen geldt dat geen eenduidig antwoord geformuleerd kan worden op de

vraag of de behaalde voordelen kwalificeren als belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden, omdat dit sterk afhankelijk is van de omstandigheden van het geval.

6. Kwalificatie van de voordelen behaald met deelname aan Airbnb als belastbare inkomsten uit eigen woning

6.1 Inleiding

Dit hoofdstuk vormt het laatste onderdeel voor de beantwoording van de deelvraag ‘Hoe worden de gegenereerde inkomsten via de diverse platformen onder het huidige systeem van de inkomstenbelasting belast?’. Allereerst worden kort de belastbare inkomsten uit eigen woning en de definitie van de eigen woning behandeld; dit wordt vervolgens toegepast op de behaalde voordelen door verhuur via Airbnb.

6.2 Belastbare inkomsten uit eigen woning

Als de inkomsten verkregen door verhuur van een (gedeelte van) ruimte via Airbnb zowel niet kwalificeren als winst uit onderneming en resultaat uit overige werkzaamheden, kunnen de inkomsten mogelijk kwalificeren als inkomsten uit eigen woning. Indien ook dit niet van toepassing is, vallen de inkomsten onder inkomen uit sparen en beleggen, box 3. Naast het consumptieve karakter van de eigen woning kent de wetgever ook nog een inkomens karakter toe aan het hebben van een eigen woning.¹²⁷ Dit komt doordat de wetgever uit gaat van het feit dat een onroerende zaak een bron van inkomen is en een inkomen genereert.¹²⁸ Dit zogenaamde voordeel wordt forfaitair berekend, vandaar de benaming eigenwoningforfait. Van deze voordelen mogen de drukkende kosten op grond van art. 3.110 Wet IB 2001 worden afgehaald; zo blijven de belastbare inkomsten uit eigen woning over.

6.3 De eigen woning

Voor de toepassing van de eigenwoningregeling moet zoals omschreven in art. 3.111 onderdeel 1 Wet IB 2001 sprake zijn van een eigen woning; “een gebouw, schip of woonwagen of een gedeelte van een gebouw, schip of woonwagen die anders dan tijdelijk als hoofdverblijf aan de belastingplichtige ter beschikking staat.”¹²⁹ De woning moet duurzaam met de grond verbonden zijn. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat naar aard en inrichting moet blijken dat het bestemd is om duurzaam ter plaatste te blijven. Tevens speelt de bedoeling van de bouwer die naar buiten toe kenbaar is een rol bij de beoordeling.¹³⁰ Hiernaast moet het gebouw kenmerken hebben van

¹²⁷ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.461.

¹²⁸ HR 28 april 1976, nr. 17.853, *BNB 1976/152*.

¹²⁹ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.463.

¹³⁰ HR 31 oktober 1997, *NJ 1998/97*.

een woning.¹³¹ Volgens de Hoge Raad wordt onder een gebouw verstaan: “een bouwwerk dat een voor mensentoegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.”¹³² Deze uitspraak leert ons dat de definitie van een gebouw erg breed is.

De eigen woning moet zoals omschreven in art. 3.111 onderdeel 1 Wet IB 2001 anders dan tijdelijk als hoofdverblijf ter beschikking staan aan de belastingplichtige op grond van (economisch) eigendom, een recht van lidmaatschap van een coöperatie of een woningvereniging, een recht van vruchtgebruik, een recht van bewoning of een recht van gebruik dat de belastingplichtige krachtens erfrecht heeft verkregen. Tevens kan in een aantal gevallen sprake zijn van een fictieve eigen woning.¹³³ Een tweede woning staat niet anders dan tijdelijk hoofdelijk ter beschikking aan de belastingplichtige, dus valt niet onder de eigenwoningregeling, maar onder box 3.¹³⁴

6.4 Tijdelijke verhuur van de eigen woning via Airbnb

Als de definitie van de deeleconomie, die gehanteerd wordt in deze bachelor scriptie, wordt toegepast op de verhuur van een ruimte, moet het gaan om een onbenutte ruimte. Dit impliceert automatisch dat het gaat om tijdelijke verhuur en niet om permanente verhuur. Om als verhuurder via Airbnb met de verhuur te vallen onder inkomsten uit eigen woning, zal de ruimte allereerst moeten kwalificeren als eigen woning op grond van Art 3.111 Wet IB 2001 en dient deze de verhuurder anders dan tijdelijk als hoofdverblijf ter beschikking te staan, ook hierdoor gaat permanente verhuur niet op. De grens tussen tijdelijke en permanente verhuur is echter vaag. Bij de beoordeling is niet de feitelijke verhuur periode, maar juist naar de bestemming en het feitelijke gebruik van de woning van belang.¹³⁵ Dit wordt bekeken over een langere periode. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de intentie van de verhuurder doorslaggevend is; dit verschilt per geval.¹³⁶ Als een particulier een eigen woning verhuurt via Airbnb dient deze woning dus anders dan tijdelijk ter beschikking te staan aan de belastingplichtige valt hij of zijn onder de eigenwoningregeling. Kort gezegd moet de eigen woning ook tijdens de verhuurde periode hoofdverblijf blijven van de belastingplichtige.¹³⁷ Voor het specifieke geval waarbij

¹³¹ HR 2 mei 1982, nr. 21. 043, *BNB 1982/174*.

¹³² HR 11 april 2014, nr. 13.03408, *ECLI:NL:HR:2014:899*.

¹³³ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.469.

¹³⁴ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.464.

¹³⁵ Berg, van, den, 2018, p.38.

¹³⁶ Pipping-Storm, van, der, 2015, p.38.

¹³⁷ HR 15 juni 2007, nr. 42.148, *ECLI:NL:HR:2007:BA7182*.

iemand zijn of haar huis een paar keer per jaar verhuurt via Airbnb, omdat diegene dan zelf op vakantie is, heeft de Staatssecretaris besloten dat deze verhuur valt onder de tijdelijke terbeschikkingstelling op grond van art. 3.111 onderdeel 7 Wet IB 2001.¹³⁸ Door deze tijdelijke terbeschikkingstelling blijft de eigen woning alsnog een hoofdverblijf voor de belastingplichtige. Als gevolg hiervan geldt in dit specifieke geval de toepassing van art. 3.113 Wet IB 2001. Hierdoor wordt het volgens art. 3.112 Wet IB 2001 berekende eigenwoningforfait vermeerderd met 70 procent van de voordelen ter zake van het ter beschikking stellen op grond van art. 3.113 Wet IB 2001. Ook geldt nog steeds dat van deze voordelen de drukkende kosten op grond van art. 3.110 Wet IB 2001 mogen worden afgehaald; zo blijven de belastbare inkomsten uit eigen woning over. De Hoge Raad oordeelde tevens dat onder de aftrekbare kosten ook alle rechtstreeks samenhangende kosten met de tijdelijke verhuur vallen.¹³⁹

Indien toch sprake is van permanente verhuur via Airbnb gaat de eigenwoningregeling niet op. Dit komt omdat de eigen woning in dat geval niet meer anders dan tijdelijk als hoofdverblijf ter beschikking staat aan de belastingplichtige. Aan de hand van de omstandigheden van het geval moet worden beoordeeld of de verhuuropbrengsten worden belast als winst uit onderneming, resultaat uit overige werkzaamheden of inkomen uit sparen en beleggen, box 3.

6.5 Verhuur van een kamer via Airbnb

Een particulier kan als verhuurder via Airbnb naast een hele woning, ook een kamer aanbieden voor verhuur. De eigenwoningregeling kent voor de verhuur van een kamer een specifieke bepaling, namelijk art. 3.114 Wet IB 2001 de kamerverhuurvrijstelling. De bepaling geeft een vrijstelling voor de verhuuropbrengsten behaald met anders dan tijdelijke verhuur van een onzelfstandig gedeelte van de eigen woning, indien de opbrengsten niet meer bedragen dan het in art. 3.114 Wet IB 2001 genoemde bedrag van €5.246.

Voor de toepassing van de kamerverhuurvrijstelling moet voldaan zijn aan een aantal voorwaarden. Allereerst moet het verhuurde een onzelfstandig gedeelte van de eigen woning zijn. Voor woningen geldt voor de kwalificatie van een zelfstandig gedeelte de volgende voorwaarden: Afsluitbaarheid, kookgelegenheid, douche- of badgelegenheid en een toilet. Als aan een van deze voorwaarden niet is voldaan, is het dus een onzelfstandig gedeelte. Ook moet

¹³⁸ Besluit 24 november 2009, nr. CCP2009/2342M, p.14.

¹³⁹ HR 9 september 1987, nr. 24.714, ECLI:NL:HR:1987:AW7592.

het verhuurde deel uitmaken van het hoofdverblijf van de belastingplichtige. Ten tweede moet de verhuur anders dan tijdelijk zijn. Ook moet het verhuurde deel uitmaken van het hoofdverblijf van de belastingplichtige. Op grond van art. 3.114 onderdeel 2 Wet IB 2001 volgt dat zowel de verhuurder als de huurder op het woonadres van verhuurder moeten in geschreven staan.

Aangezien verhuur via Airbnb meestal tijdelijk is en de huurder zich bij de huur niet inschrijft op het woonadres van de verhuurder, is de kamerverhuurvrijstelling niet van toepassing. Heel recent heeft de rechtbank Noord-Holland uitspraak gedaan over tijdelijke verhuur van een deel van de eigen woning. In deze zaak verhuurde de belastingplichtige een tuinhuisje via Airbnb. Dit tuinhuisje is een aanhorigheid van de eigen woning van de belastingplichtige. Volgens deze uitspraak wordt alleen tijdelijke verhuur van de gehele eigen woning belast op grond van art. 3.113 Wet IB 2001 en blijven opbrengsten door tijdelijke verhuur van een deel van de eigen woning onbelast.¹⁴⁰ Als deze uitspraak doorgetrokken wordt, blijft soortgelijke tijdelijke verhuur van een aanhorigheid van de eigen woning dus misschien ook onbelast. Denk hierbij aan een etage, garage, kelder, zolder en misschien wel een afgesloten kamer van de rest van de eigen woning.

Als in een specifiek geval iemand een onzelfstandig gedeelte van zijn of haar eigen woning anders dan tijdelijk verhuurt via Airbnb, valt dit indien voldaan is aan de overige voorwaarden wel onder de kamerverhuurvrijstelling. De kans is echter klein dat iemand zich met verhuur via Airbnb ondanks dat het anders dan tijdelijk is, inschrijft in de basisregistratie personen. Als bij permanente kamerverhuur niet voldaan is aan de gestelde voorwaarden in art. 3.114 Wet IB 2001 worden de opbrengsten belast in box 3.

6.6 Deelconclusie

Dit hoofdstuk vormt het laatste onderdeel voor de beantwoording van de deelvraag ‘Hoe worden de gegenereerde inkomsten via de diverse platformen onder het huidige systeem van de inkomstenbelasting belast?’. In de hoofdstukken 4 en 5 zijn de behaalde voordelen via Airbnb, Peerby en SnappCar getoetst aan belastbare winst uit onderneming en belastbaar

¹⁴⁰ Rb. Noord-Holland 30 mei 2018, nr. 17.4535, ECLI:NL:RBNHO:2018:4343.

resultaat uit overige werkzaamheden. In dit hoofdstuk is specifiek voor voordelen behaald via Airbnb nog getoetst aan belastbare inkomsten uit eigen woning.

Als de inkomsten verkregen door verhuur van een (gedeelte van een) ruimte via Airbnb zowel niet kwalificeren als winst uit onderneming en resultaat uit overige werkzaamheden, kunnen de inkomsten mogelijk kwalificeren als inkomsten uit eigen woning. Voor de toepassing van de eigenwoningregeling moet sprake zijn van een eigen woning die anders dan tijdelijk als hoofdverblijf ter beschikking staat aan de belastingplichtige. Voordelen verkregen door permanente verhuur via Airbnb blijven dus onbelast in box 1. Bij tijdelijke verhuur van de eigen woning via Airbnb is de tijdelijke terbeschikkingstelling-regeling van toepassing. 70 procent van de voordelen worden hierdoor opgeteld bij het eigenwoningforfait. Aan de andere kant van het spectrum mogen wel alle rechtstreeks met de verhuur samenhangende kosten worden afgetrokken. De scheidingslijn tussen permanente en tijdelijke verhuur is echter vaag, waardoor kwalificatie lastig is. Voor de verhuur van een kamer gelden specifieke regels. Bij een permanent verhuurd onzelfstandig gedeelte van de eigen woning vallen de voordelen onder de kamerverhuurvrijstelling, indien aan alle specifieke voorwaarden voldaan is. Een van die voorwaarden is dat zowel de verhuurder als de huurder op het woonadres van verhuurder moeten in geschreven staan. Bij verhuur via Airbnb komt dit eigenlijk niet voor, dus zullen de voordelen behaald met permanente kamerverhuur vallen onder belastbaar inkomen uit sparen en beleggen. Door de recente uitspraak van de rechtbank Noord-Holland blijft de tijdelijke verhuur van een deel van de eigen woning onbelast.

7. Knelpunten rondom de kwalificatie van de voordelen behaald met deelname aan de deeleconomie en mogelijke oplossingen

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de doeltreffendheid, doelmatigheid en uitvoerbaarheid van het huidige systeem onderzocht. Tevens wordt onderzocht of mogelijk sprake is van non-belasting onder de Wet IB 2001. Voor deze knelpunten worden indien nodig oplossingen gezocht. In dit hoofdstuk wordt de deelvraag ‘Zijn de inkomsten van de diverse platformen ‘evenwichtig’ belast en, zo nee, welke wetswijzigingen zijn dan noodzakelijk?’ behandeld.

7.2 Effectiviteit, efficiëntie en uitvoerbaarheid van het huidige systeem van box 1 van de Wet IB 2001

7.2.1 Effectiviteit

Bij de effectiviteit van een regeling gaat het over de doeltreffendheid. Kortom wordt het doel door middel van de huidige wetgeving wel bereikt? Het doel dat de behaalde voordelen door deelname aan de deeleconomie die een bron van inkomen vormen worden belast in box 1 wordt niet altijd bereikt. Voor de kwalificatie van de voordelen behaald met de onlineplatformen Airbnb, Peerby en SnappCar is geen eenduidig antwoord te geven en zijn de omstandigheden van het specifieke geval doorslaggevend. Dit levert voor particulieren veel verwarring op, waardoor onnodig inkomsten niet belast worden.¹⁴¹ Tevens blijven sommige voordelen behaald met de onlineplatformen onbelast in box 1, omdat niet is voldaan aan de voorwaarden van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid en/of de factor arbeid. Dit zie je met name terug bij het af en toe verhuren van een onbenutte auto via SnappCar of duurzame consumptiegoederen via Peerby. Voor de verhuur van ruimtes via Airbnb kent de wet wel een specifieke eigenwoningregeling die tijdelijke verhuur belast indien de voordelen niet eerder worden belast. Hiervoor moet de ruimte wel kwalificeren als eigen woning. Ook kan het verschil tussen tijdelijke en permanente verhuur verwarring opleveren, die wel gevolgen heeft voor de wijze waarop de inkomsten in de heffing worden betrokken. Kortom niet alle belastbare inkomsten worden met het systeem van de inkomstenbelasting belast; dus is de huidige wetgeving voor de voordelen die worden behaald met de deeleconomie niet doeltreffend.

¹⁴¹ Mol-Verver 2017, p.2.

7.2.2 Efficiëntie

Bij de efficiëntie van een regeling gaat het over de doelmatigheid. Kent de huidige wetgeving wel de juiste en beste middelen om het gewenste doel te bereiken? Aangezien veel verwarring ontstaat over de kwalificatie bij particulieren en de Belastingdienst geen informatie ontvangt van de onlineplatformen over de behaalde voordelen, is de huidige regeling voor voordelen behaald met de deeleconomie niet doelmatig. Tevens wordt het gewenste doel ook niet bereikt op dit moment, dus zou een ander systeem voor het behandelen van voordelen behaald met de deeleconomie wenselijk zijn, mede met het oog op de toekomst waarin de betekenis van de deeleconomie zal toenemen.¹⁴²

7.2.3 Uitvoerbaarheid voor de overheid

De uitvoeringskosten van de belasting moeten wel in verhouding staan met de opbrengst van de belasting, vandaar dat de uitvoerbaarheid voor de Belastingdienst een belangrijke factor is. Op dit moment is de huidige regelgeving dusdanige gecompliceerd en kan de Belastingdienst niet bij de informatie van de belastingplichtige over de behaalde voordelen via de onlineplatformen. Het controleren van belastingplichten is hierdoor erg moeilijk en kostbaar. De uitvoeringskosten zijn op dit moment hoog.

7.2.4 Uitvoerbaarheid voor de belastingplichtigen

Een regeling moet voor belastingplichten eenvoudig en begrijpelijk zijn. Het huidige systeem van de inkomstenbelasting levert op dit moment veel verwarring op voor particulieren.¹⁴³ Op dit moment is het voor particulieren lastig om de fiscale gevolgen van hun verhuur te overzien. Dit komt doordat elk specifiek geval een andere mogelijke belasting tot gevolg heeft en de kwalificatie veelal onduidelijk is.

7.3 Mogelijke non-belasting met het huidige systeem van box 1 van de Wet IB 2001

7.3.1 Mogelijk non-belasting bij verhuur via Airbnb

Bij verhuur van een onbenutte ruimte via Airbnb door iemand die zijn of haar huis een paar keer per jaar verhuurt via Airbnb, omdat diegene dan zelf op vakantie is, kwalificeren de verhuuropbrengsten niet als belastbare winst uit onderneming. In dit specifieke geval is niet

¹⁴² Frenken 2016, p.4.

¹⁴³ Mol-Verver 2017, p.2.

voldaan aan de voorwaarden voor een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid. De Hoge Raad oordeelde dat het aantal verhuurde panden hierbij bepalend is. In dit specifieke geval verhuurt iemand alleen zijn of haar eigen onbenutte ruimte tijdelijk, dus gaan deze activiteiten het normale vermogensbeheer niet te boven en drijft de verhuurder met het verhuren van het onroerend goed in dit specifieke geval geen onderneming.¹⁴⁴ De verrichte arbeid voor de verhuur via Airbnb dient specifiek verricht te zijn om een hoger rendement te behalen. Toch valt te betwisten of de arbeid die iemand die zijn of haar huis een paar keer per jaar verhuurt via Airbnb verricht, omdat diegene dan zelf op vakantie is, wordt verricht om een hoger rendement te behalen. Minimale werkzaamheden zoals het neerleggen van schoon beddengoed hebben niet specifiek een hogere winst tot gevolg heeft.¹⁴⁵ De behaalde voordelen kwalificeren in dit specifieke geval dan ook niet als belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden. De wetgever heeft een speciale regeling voor de eigen woningbezitter in de wet opgenomen, namelijk de eigenwoningregeling. Door deze eigenwoningregeling voorkomt veel mogelijke non-belasting. Voor de toepassing van deze regeling dient de verhuurde ruimte wel te kwalificeren als eigen woning die anders dan tijdelijk als hoofdverblijf ter beschikking staat aan de belastingplichtige. Als hier niet aan voldaan is, zijn de voordelen alsnog onbelast in box 1 van de Wet IB 2001. Permanente verhuur valt niet onder de eigenwoningregeling. Zo blijven ook deze behaalde voordelen onbelast in box 1 van de Wet IB 2001. Voor de permanente verhuur van een kamer, ook wel onzelfstandig gedeelte van de eigen woning, wordt bij verhuur via Airbnb niet voldaan aan de voorwaarden die bij de toepassing van de kamerverhuurvrijstelling worden gesteld. Hierdoor blijven de voordelen die worden behaald met de permanente kamerverhuur via Airbnb ook onbelast in box 1 van de Wet IB 2001. De opbrengsten verkregen door tijdelijke verhuur van een deel van de eigen woning blijven door een recente uitspraak van de rechtbank Noord-Holland ook onbelast.

7.3.2 Mogelijke non-belasting bij verhuur via SnappCar

Bij verhuur van een onbenutte auto via SnappCar kunnen de voordelen nooit kwalificeren als winst uit onderneming, omdat de voorwaarden van SnappCar dit tegenhouden. De voordelen kunnen nog kwalificeren als belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden als de verhuurder van de auto nog extra specifieke diensten verricht die met de verhuur gepaard gaan. Denk hierbij aan het specifiek samenstellen van persoonlijke muzieklijsten voor in de auto, eten en drinken

¹⁴⁴ HR 29 mei 1996, *BNB 1996/232* en HR 17 augustus 1994, nr. 29.755, *BNB 1994/319*

¹⁴⁵ Pipping-Storm, van, der, 2015, p.40.

voor in de auto en andere diensten. In dit specifieke geval kan beargumenteerd worden dat deze arbeid wel verricht wordt om een hoger rendement te behalen. Dit geval is hoogstwaarschijnlijk uitzonderlijk. Minimale werkzaamheden die gepaard gaan met het aanbieden van de auto, zoals het schoonmaken van de auto, zullen geen hoger rendement tot gevolg hebben en vormen dan geen werkzaamheid. De voordelen behaald met de verhuur via SnappCar zijn dus veelal onbelast in box 1 van de Wet IB 2001.

7.3.3 Mogelijke non-belasting bij verhuur via Peerby

Bij verhuur van onbenutte duurzame consumptiegoederen via Peerby is geen sprake van een financieel risico en de omvang van de organisatie en de aard van de werkzaamheden zijn niet genoeg om te kwalificeren als duurzame organisatie van kapitaal en arbeid. Denk hierbij aan bij het af en toe verhuren van een boor of heggenschaar. De inkomsten behaald met deze verhuur kwalificeren niet als belastbare winst uit onderneming. Als de verhuurder dan ook akkoord gaat met de verhuur en de huurder haalt zelf het specifieke goed op, dan is geen gesprake van arbeid die geleverd is om een hoger rendement te behalen. De geleverde arbeid moet namelijk voor een werkzaamheid specifiek verricht zijn om een hogere winst te behalen; het mag geen minimale arbeid zijn. De voordelen kwalificeren dan ook niet als belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden. De behaalde voordelen met de verhuur via Peerby blijven dan onbelast in box 1 van de Wet IB 2001.

7.4 Mogelijke oplossingen

Door alle mogelijke en verschillende uitkomsten en lastige uitvoerbaarheid voor de Belastingdienst komt het gelijkheidsbeginsel met het huidige systeem mogelijk in gevaar. Gelijke gevallen moeten door de Belastingdienst op een gelijke manier worden behandeld. Die garantie is door het grijze gebied op dit moment niet aanwezig. Mogelijke oplossingen voor de belastbaarheid van voordelen behaald met deelname aan de deeleconomie zijn, ondanks dat uit een kamerstuk blijkt, dat het kabinet vindt dat de Nederlandse regelgeving goed genoeg is om de nieuwe gevolgen van de deeleconomie het hoofd te bieden, toch wenselijk.¹⁴⁶ De Europese Commissie moedigt dit ook aan, omdat de huidige wet- en regelgeving toch niet altijd toereikend blijkt te zijn en dit lijkt te leiden tot uitvoeringsproblemen.¹⁴⁷

¹⁴⁶ *Kamerstukken II* 2015/16, 22 112, nr. 2127, p.4.

¹⁴⁷ Europese Commissie 2016, p.1.

Een eerste mogelijke oplossing gaat in op de uitvoerbaarheid van de Wet IB 2001. Hierbij is voor de belastbaarheid van voordelen behaald door deelname aan de deeleconomie een wetswijziging noodzakelijk. Deze wetswijziging voorziet in een voorheffing inkomstenbelasting waarbij de onlineplatformen inhoudingsplichtig zijn. Tevens moet deze wetswijziging zorgen voor transparantie van de onlineplatformen. De onlineplatformen worden hierdoor verplicht gesteld de Belastingdienst van informatie te voorzien over hun gebruikers. De Belastingdienst heeft hierdoor meer controle op de behaalde voordelen van de particulieren. Een invulling voor de mogelijke oplossing kan een data-analyse zijn. Hierbij monitort de Belastingdienst de onlineplatformen om te zien wie daarop actief zijn en hoe vaak en voor hoeveel ze verhuren. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de privacy van de particulieren.¹⁴⁸ Door deze mogelijke oplossing zullen minder voordelen onnodig onbelast blijven door onwetendheid van particulieren betreffende hun fiscale positie en zullen de inkomsten gelijk behandeld worden.¹⁴⁹

Een andere oplossing specifiek voor non-belasting van de opbrengsten verkregen door tijdelijke verhuur van een gedeelte van de eigen woning via Airbnb is een wetswijziging van de eigenwoningregeling. Deze wetswijziging moet voorzien in een extra artikel of aanpassing van de art. 3.111 lid 7 en art. 3.113 waarbij niet alleen op de tijdelijke verhuur van de gehele eigen woning wordt gedomd, maar ook op een gedeelte van de eigen woning.

Verder kan voor mogelijke oplossingen die wel gericht zijn op een andere behandeling van de voordelen nog stil worden gestaan bij de initiatieven van twee andere EU-lidstaten, namelijk België en Italië. Bij deze lidstaten zijn de onlineplatformen inhoudingsplichtig voor de inkomstenbelasting.¹⁵⁰ Tevens kent het systeem een gunstige en eenvoudige behandeling van de voordelen die particulieren behalen met de deeleconomie. Zo worden in België en Italië de totale voordelen die behaald zijn met deelname aan de onlineplatformen maar belast tegen een tarief van 10%. Hierbij geldt in België wel een grensbedrag van €5.000; als een particulier meer dan €5000 vergaart met deelname aan de deeleconomie, kwalificeert de particulier als ondernemer voor de inkomstenbelasting met de bijbehorende fiscale behandeling. Italië kent ook een grens bedrag, maar dan mogen particulieren tot €10.000 verdienen met de deelname

¹⁴⁸ Norden, van, 2015, p.4.

¹⁴⁹ Pipping-Storm, van, der, 2015, p.41.

¹⁵⁰ Mol-Verver 2017, p.2.

aan de deeleconomie via de onlineplatformen, voordat zij zullen kwalificeren als ondernemer voor de inkomstenbelasting.¹⁵¹ Nederland zou eenzelfde systeem kunnen invoeren voor de behandeling van voordelen behaald met de deeleconomie. Dit systeem zou non-belasting onmogelijk maken en is tevens erg eenvoudig voor zowel de Belastingdienst als particulieren. De belastingdienst heeft namelijk toegang tot alle gegevens van de belastingplichtige en voor particulieren is het hun fiscale positie met deelname aan de online platformen duidelijk. Ook wordt bij dit systeem elke particulier hetzelfde in de heffing betrokken. Dit nieuwe systeem is in lijn met het voorstel van de Europese Commissie.¹⁵²

7.4 Deelconclusie

In dit hoofdstuk zijn de doeltreffendheid, doelmatigheid en uitvoerbaarheid van het huidige systeem onderzocht. Het huidige systeem van box van de Wet IB 2001 is omtrent de belastbaarheid van voordelen verkregen door deelname aan de deeleconomie niet effectief, niet efficiënt en niet goed uitvoerbaar voor zowel de overheid als particulieren. In dit hoofdstuk is de deelvraag ‘Zijn de inkomsten van de diverse platformen ‘evenwichtig’ belast en, zo nee, welke wetswijzigingen zijn dan noodzakelijk?’ behandeld. Met het huidige systeem van box 1 van de Wet IB 2001 blijven in verschillende situaties behaalde voordelen door deelname aan de deeleconomie onbelast. Vooral de behaalde inkomsten waarbij iemand af en toe zijn of haar onbenutte auto via SnappCar of onbenutte consumptiegoederen via Peerby verhuurt blijven met het huidige systeem onbelast in box 1 van de Wet IB 2001. Voor verhuur van ruimtes heeft de wetgever non-belasting proberen te voorkomen door de eigenwoningregeling in de wet op te nemen. Hierbij moet de verhuurde ruimte via Airbnb wel kwalificeren als eigen woning die anders dan tijdelijk hoofdverblijf is van de belastingplichtige. Hierdoor kunnen voordelen in specifieke gevallen, zoals bij permanente verhuur, onbelast blijven. Mede doordat de uitvoerbaarheid van het huidige systeem voor particulieren lastig is, blijven onnodig voordelen onbelast en kan de Belastingdienst door uitvoerbaarheidsproblemen door informatie te kort de particulieren lastig controleren.

Aangezien in specifieke gevallen sprake is van non-belasting in box 1 van de Wet IB 2001 en veel onduidelijkheid is bij particulieren over de toepassing van het huidige systeem, zijn voor de knelpunten drie oplossingen gezocht. Hierbij voorziet de eerste oplossing in de

¹⁵¹ Mol-Verver 2017, p.3.

¹⁵² Mol-Verder 2017, p.3.

uitvoerbaarheid van de Wet IB 2001. Een wetwijziging waardoor de onlineplatformen inhoudingsplichtig zijn is hiervoor noodzakelijk; dit moet tevens zorgen voor transparantie van de onlineplatformen, waardoor de Belastingplichtige inzicht krijgt in de gebruikers. De tweede oplossing is specifiek gericht op non-belasting van voordelen behaald met de tijdelijke verhuur van een gedeelte van de eigen woning. Een wetwijziging van de eigenwoningregeling moet voorzien in belastbaarheid van deze voordelen. Voor de derde oplossing is gekeken naar de aanpak van andere EU-lidstaten omtrent de belastbaarheid van voordelen behaald door deelname aan de deeleconomie. Deze oplossing pleit voor een werkelijk andere en gunstige behandeling van de behaalde voordelen met deelname aan de deeleconomie. Een wetwijziging moet zorgen voor een ander, lager, geldend tarief voor voordelen behaald met deelname aan de deeleconomie en tevens een drempelbedrag waarbij de particulier boven het drempelbedrag kwalificeert als ondernemer. Ook hier moeten de onlineplatformen inhoudingsplichtig worden gemaakt door middel van een wetwijziging.

8. Samenvatting en conclusie

8.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat een samenvatting en de beantwoording van de centrale onderzoeksvraag van deze bachelor scriptie:

In hoeverre bevinden de gegenereerde inkomsten door deelname aan de deeleconomie zich in een grijs gebied van de inkomstenbelasting en hoe moet indien nodig het huidige systeem van de inkomstenbelasting worden aangepast?

Voor de beantwoording van de centrale onderzoeksvraag wordt eerst een samenvatting gegeven aan de hand van de behandelde deelvragen. Vervolgens wordt een antwoord geformuleerd op de centrale onderzoeksvraag en eindigt deze bachelor scriptie met een aanbeveling.

8.2 Beantwoording deelvragen

8.2.1 Wat is een deeleconomie?

De deeleconomie, ook wel collaboratieve consumptie genoemd, wordt gekenmerkt door particulieren die onderling hun onbenutte goederen huren, ruilen, delen en lenen. De verschillende ideeën en definities van de deeleconomie lopen echter uiteen.¹⁵³ In deze bachelor scriptie staat de definitie van Frenken centraal, namelijk: “Het fenomeen dat consumenten elkaar gebruik laten maken van hun onbenutte consumptiegoederen, eventueel tegen betaling”.¹⁵⁴ Hierbij is het woordje onbenut van belang, aangezien dit aangeeft dat de deeleconomie bedoeld is voor overcapaciteit en niet voor een nieuwe capaciteit; dit onderscheid de deeleconomie van de op-afroep economie en de tweedehands economie. Uit de definitie van Frenken blijkt dat de deeleconomie een fenomeen is van alle tijden. Sinds de komst van het internet heeft echter een belangrijke verandering plaatsgevonden; mensen kunnen sindsdien hun spullen ook delen met volstrekt vreemden. De laatste jaren neemt het aantal onlineplatformen en het gebruik hiervan alleen maar toe.¹⁵⁵ Voor deze groei zijn verschillende

¹⁵³ ING Economisch Bureau 2015, p.3.

¹⁵⁴ Frenken 2016, p.4.

¹⁵⁵ Frenken 2016, p.4.

redenen aan te wijzen; de transactiekosten zijn door de komst van het internet verlaagd, mensen zijn milieubewuster, spullen lenen is goedkoper dan spullen kopen en levert tevens sociale contacten op, het fenomeen werkt exponentieel en als laatste reden is het voor onlineplatformen makkelijk om als derde partij op te treden. De snelgroeïende deeleconomie kent ook negatieve gevolgen. Een van deze gevolgen is dat de fiscale wet- en regelgeving aan deze snelle opkomst nooit is aangepast.¹⁵⁶ Particulieren hebben minder kennis over de fiscale gevolgen van deelname aan de deeleconomie. Vooral de onduidelijkheid van het systeem van de inkomstenbelasting speelt volgens De Vos een rol bij de niet belaste inkomsten.¹⁵⁷ Voor deelname aan de deeleconomie kennen vragers en aanbieders verschillende motieven. Hierin spelen de financiële-, milieu- en sociale motieven een grote rol.

8.2.2 Hoe werken de onlineplatformen Airbnb, SnappCar en Peerby?

In deze scriptie is gekozen voor drie onlineplatformen waarin consumenten ook alleen onbenutte goederen kunnen aanbieden; huizen, auto's en duurzame consumptiegoederen, dus geen diensten. Airbnb, SnappCar en Peerby zijn onlineplatformen die bemiddelen tussen de huur en verhuur voor en door particulieren. Airbnb doet dit voor de huur en verhuur van onbenutte ruimtes, SnappCar voor onbenutte auto's en Peerby voor onbenutte duurzame consumptiegoederen. Zij regelen het betalingsverkeer, verzekeringen en een recensiesysteem. De aanbieders worden dus betaald door het onlineplatform. SnappCar heeft specifiek nog in haar voorwaarden opgenomen dat het onlineplatform niet bedoeld is voor ondernemerschap en dat zij dit streng controleert.

8.2.3 Wanneer is sprake van een bron van inkomen?

Voor een bron van inkomen gelden drie cumulatieve voorwaarden, namelijk deelname aan het economische verkeer¹⁵⁸, een voordeel beogen¹⁵⁹ en een voordeel moet redelijkerwijs te verwachten zijn.¹⁶⁰ Hierbij worden de laatste twee voorwaarden samen behandeld.¹⁶¹ Een voordeel beogen is het subjectieve criterium en een voordeel moet redelijkerwijs te verwachten

¹⁵⁶ *Kamerstukken II* 2015/16, 33009, 12.

¹⁵⁷ Vos, de, 2015.

¹⁵⁸ HR 23 oktober, *B.* 3307.

¹⁵⁹ HR 25 januari 1933, *B.* 5365.

¹⁶⁰ HR 26 november 1930, *B.* 4857.

¹⁶¹ Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016, p.352.

zijn het objectieve criterium.¹⁶² Alleen het voordeel beogen is namelijk niet voldoende.¹⁶³ Wanneer het genoten voordeel voldoet aan de bovengenoemde criteria en dus een bron van inkomen is, is dit inkomen belast met inkomstenbelasting in box 1 en zijn ook eventuele verliezen aftrekbaar binnen box 1 op grond van art. 3.150 Wet IB 2001.

Een eenduidig antwoord of de vraag of sprake is van een bron van inkomen als particulieren deelnemen aan Airbnb, SnappCar of Peerby kan niet gegeven worden. Dit moet per situatie worden beoordeeld. Wel kan geconcludeerd worden, dat incidentele verhuur via de onlineplatformen geen bron van inkomen vormen. Als bij een specifiek geval voldaan is aan de cumulatieve voorwaarden van een bron van inkomen, wordt dit inkomen belast in box 1 van de inkomstenbelasting. Als niet is voldaan aan de cumulatieve voorwaarden van een bron van inkomen, blijven de verhuuropbrengsten behaald met de deelname aan de onlineplatformen onbelast.

8.2.4 Hoe worden de gegenereerde inkomsten via de diverse platformen onder het huidige systeem van de inkomstenbelasting belast?

Zodra de behaalde voordelen deelname aan de onlineplatformen Airbnb, Peerby en SnappCar belastbaar inkomen voor de inkomstenbelasting vormen, dient dit inkomen op grond van de rangorderegeling regeling getoetst te worden aan winst uit onderneming, resultaat uit overige werkzaamheden en specifiek voor Airbnb inkomsten uit eigen woning. Indien de inkomsten niet vallen onder afdelingen van inkomen uit werk en woning, blijven zij onbelast in box 1 en worden de inkomsten belast in box 3, belastbaar inkomen uit sparen en beleggen.

Bij de eerste inkomensbron, belastbare winst uit onderneming, dienen de behaalde voordelen vooral getoetst te worden aan de aanwezigheid van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid. Als een particulier zuiver voldoet aan de definitie van de deeleconomie die in deze scriptie gehanteerd wordt, geldt dat enkel onbenutte consumptiegoederen gedeeld worden. Particulieren die voordelen behalen met verhuur via Airbnb en Peerby en zuiver aan de in deze scriptie gehanteerde definitie van de deeleconomie voldoen, kwalificeren niet als belastbare winst uit onderneming. Als niet zuiver voldaan is aan de definitie van de deeleconomie die geldt in deze scriptie, kan een particulier met de behaalde voordelen wel kwalificeren als belastbare

¹⁶² HR 9 januari 1957, nr. 13.066, *BNB 1957/55*.

¹⁶³ HR 1 december 1954, nr. 12.105, *BNB 1955/22*.

winst uit onderneming. Denk hierbij aan iemand die een aantal ruimtes verhuurt via Airbnb of een gehele partytenten verhuur heeft via Peerby. Voor de onlineplatformen geldt dat geen een duidend antwoord geformuleerd kan worden op de vraag of de behaalde voordelen kwalificeren als belastbare winst uit onderneming, omdat dit sterk afhankelijk is van de omstandigheden van het geval. Voor voordelen behaald met verhuur via SnappCar is kwalificatie als belastbare winst uit onderneming eigenlijk niet mogelijk; dit komt omdat de voorwaarden van SnappCar en de daarmee samenhangende controles dit niet toelaten.

Om met de voordelen behaald met verhuur via Airbnb, SnappCar en Peerby te kwalificeren als belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden moet sprake zijn van een werkzaamheid.

Wanneer de belastingplichtige minimale werkzaamheden verricht voor de verhuur, is geen sprake van arbeid die verricht wordt voor een hoger rendement en kwalificeren de inkomsten niet als resultaat uit overige werkzaamheden. Dit is het geval bij het neerleggen van schoon beddengoed bij verhuur via Airbnb, het schoonmaken van de auto bij verhuur via Peerby en het uitlenen van een boor via Peerby die bij de verhuurder thuis moet worden opgehaald. Voor alle drie de onlineplatformen geldt dat geen eenduidig antwoord geformuleerd kan worden op de vraag of de behaalde voordelen kwalificeren als belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden, omdat dit sterk afhankelijk is van de omstandigheden van het geval.

Als de inkomsten verkregen door verhuur van een (gedeelte van) ruimte via Airbnb niet kwalificeren als winst uit onderneming, noch als resultaat uit overige werkzaamheden, kunnen de inkomsten mogelijk kwalificeren als inkomsten uit eigen woning. Voor de toepassing van de eigenwoningregeling moet sprake zijn van een eigen woning die anders dan tijdelijk als hoofdverblijf ter beschikking aan de belastingplichtige. Vandaar dat permanente verhuur niet valt onder de eigenwoningregeling en dus onbelast blijft in box 1 van de inkomstenbelasting. Bij tijdelijke verhuur van de eigen woning via Airbnb is de tijdelijke terbeschikkingstelling-regeling van toepassing. De scheidingslijn tussen permanente en tijdelijke verhuur is echter vaag, waardoor kwalificatie lastig is. Voor de verhuur van een kamer gelden specifieke regels. Bij een onzelfstandig gedeelte van de eigen woning dat verhuurd wordt, vallen de voordelen onder de kamerverhuurvrijstelling, indien aan alle specifieke voorwaarden voldaan is. Een van die voorwaarden is dat zowel de verhuurder als de huurder op het woonadres van verhuurder moeten in geschreven staan. Bij verhuur via Airbnb komt dit eigenlijk niet voor, dus zullen de voordelen behaald met permanente kamerverhuur vallen onder belastbaar inkomen uit sparen

en beleggen. De voordelen behaald door tijdelijke verhuur van een gedeelte van de eigen woning via Airbnb worden niet belast in box 1.

8.2.5. Zijn de inkomsten via de diverse platformen ‘evenwichtig’ belast en, zo nee, welke wetswijzigingen zijn dan noodzakelijk?

Voor de kwalificatie van de voordelen behaald met de onlineplatformen Airbnb, Peerby en SnappCar is geen eenduidig antwoord en zijn de omstandigheden van het specifieke geval doorslaggevend. Dit levert voor particulieren veel verwarring op, waardoor onnodig inkomsten niet belast worden.¹⁶⁴ Vooral de behaalde inkomsten waarbij iemand af en toe zijn of haar onbenutte auto via SnappCar of onbenutte consumptiegoederen via Peerby verhuurt blijven met het huidige systeem onbelast in box 1 van de Wet IB 2001. De wetgever heeft met de eigenwoningregeling nog veel non-belasting van behaalde voordelen door verhuur van de eigen woning weten ‘op te lossen’, maar voor verhuur van andere goederen bestaan zulke regelingen niet. Toch is opvallend dat ondanks de eigenwoningregeling tijdelijke verhuur van een gedeelte van de eigen woning toch onbelast blijft. Ook is het voor de Belastingdienst op dit moment lastig te controleren, omdat ze niet bij de informatie van de belastingplichtige over de behaalde voordelen via de onlineplatformen kunnen. Door alle mogelijke verschillende uitkomsten en lastige uitvoerbaarheid voor de Belastingdienst komt het gelijkheidsbeginsel met het huidige systeem mogelijk in gevaar. Op dit moment zijn de inkomsten via de diverse platformen niet ‘evenwichtig’ belast.

Om te zorgen dat de inkomsten via de platformen wel ‘evenwichtig’ belast zijn, zijn drie mogelijke oplossingen. De eerste oplossing gaat in op de uitvoerbaarheid van de belastbaarheid van voordelen behaald met deelname door de deeleconomie onder de Wet IB 2001. Hiervoor is een wetswijziging noodzakelijk waarbij de onlineplatformen inhoudingsplichtig worden en de Belastingdienst

De tweede oplossing is een wetswijziging die voorziet in een voorheffing inkomstenbelasting en afspraken maakt met de onlineplatformen. De laatste, derde, oplossing pleit voor een werkelijk andere behandeling van de behaalde voordelen met deelname aan de deeleconomie. Hierbij is gekeken naar de initiatieven van België en Italië. In dit systeem zijn de onlineplatformen inhoudingsplichtig, krijgen belastingplichtigen een gunstige behandeling van

¹⁶⁴ Mol-Verver, p.2.

de voordelen en is het geldende tarief maar 10%. Hierbij hebben beide landen een drempelbedrag, waarbij bij overschrijding particulieren automatisch kwalificeren als ondernemer voor de inkomstenbelasting met de bijbehorende fiscale gevolgen. Dit systeem is erg eenvoudig en voor zowel particulieren als de Belastingdienst goed uitvoerbaar. Tevens zorgt dit systeem voor een gelijke behandeling van alle behaalde voordelen.

8.3 Beantwoording probleemstelling

In hoeverre bevinden de gegeneerde inkomsten door deelname aan de deeleconomie zich in een grijs gebied van de inkomstenbelasting en hoe moet indien nodig het huidige systeem van de inkomstenbelasting worden aangepast?

Door de beantwoording van de deelvragen blijkt dat veel voordelen behaald met deelname aan de deeleconomie zich in een grijs gebied bevinden. Vooral de behaalde inkomsten waarbij iemand af en toe zijn of haar onbenutte auto via SnappCar of onbenutte consumptiegoederen via Peerby verhuurt blijven met het huidige systeem onbelast in box 1 van de Wet IB 2001. De wetgever heeft voor verhuur van de eigen woning wel een specifieke regeling opgenomen, namelijk de eigenwoningregeling, om non-belasting bij tijdelijke verhuur te voorkomen, maar voor de verhuur van andere goederen zijn zulke regelingen niet opgenomen. Zelfs met de eigenwoningregeling kunnen voordelen behaald met Airbnb nog onbelast blijven. Denk hierbij aan permanente verhuur of een ruimte die niet kwalificeert als eigen woning. Het huidige systeem van box 1 van de Wet IB 2001 is voor voordelen behaald met deelname aan de deeleconomie niet doeltreffend en doelmatig, want veel inkomsten blijven onbelast. Tevens is de uitvoerbaarheid voor zowel de Belastingdienst als particulieren met het huidige systeem van de Wet IB 2001 niet gemakkelijk. De Belastingdienst kan geen controle uitoefenen op de gebruikers van de onlineplatformen en voor particulieren is het systeem van de huidige Wet IB 2001 voor de kwalificatie van de behaalde voordelen dusdanig verwarrend dat zij hun fiscale positie niet goed kunnen bepalen.

Om non-belasting te voorkomen en voor zowel de Belastingdienst als particulieren een eenvoudiger systeem te krijgen, moet het huidige systeem van de Wet IB 2001 worden aangepast. Hiervoor zijn drie mogelijkheden. De eerste aanpassing ziet op de uitvoerbaarheid van de Wet IB 2001. Een wetswijziging, waardoor de onlineplatformen inhoudingsplichtig zijn, is hiervoor noodzakelijk. De wetswijziging moet tevens zorgen voor transparantie van de onlineplatformen; hierdoor krijgt de Belastingdienst inzicht in de gebruikers. De tweede

aanpassing om non-belasting te voorkomen is specifiek gericht op de verhuur van onroerend goed via Airbnb. Door een wetswijzing van de eigenwoningregeling moeten de voordelen behaald met tijdelijke verhuur van een gedeelte van een eigen woning op belast worden. De derde aanpassing vraagt een compleet nieuwe behandeling van de behaalde voordelen en laat het systeem van de huidige Wet IB 2001 los. In dit systeem worden de onlineplatformen inhoudingsplichtig en worden de particulieren met de behaalde voordelen tot een bepaald drempelbedrag maar belast tegen een tarief van 10%; hiervoor is een wetswijziging noodzakelijk. Wanneer een particulier dit drempelbedrag overschrijdt, kwalificeert diegene als ondernemer met de bijbehorende fiscale gevolgen. Deze mogelijke aanpassingen zullen zorgen voor een eenvoudiger, effectiever, efficiënter systeem, waarin de behaalde voordelen door deelname aan de deeleconomie gelijk zullen worden behandeld.

8.4 Aanbeveling

In dit onderzoek is gekeken naar de huidige fiscale behandeling van voordelen behaald met deelname aan de deeleconomie om eventuele non-belasting van de voordelen vast te stellen. Op dit moment blijven sommige behaalde voordelen door deelname aan de deeleconomie onbelast en hiervoor is gekeken hoe de wetgeving op nationaal niveau aangepast zou kunnen worden om een 'evenwichtige' belasting van deze behaalde voordelen te bewerkstelligen. Voor een vervolgonderzoek wil ik aanbevelen om nader onderzoek te doen naar een mogelijke territoriale, Europese of misschien zelfs mondiale reikwijdte van de belastingaanpak.

Literatuurlijst

Barkhuysen 2016

T. Barkhuysen, 'Bescherming van publieke belangen in de Airbnb-economie', *Nederlands Juristenblad*, 2016.

Basten, e.a. 2015

F. Basten, e.a., *Quick scan: Aard, omvang en impact van maatschappelijk initiatief*, Den Haag: Drift 2015.

Berg, van, den, 2018

J.E. van den Berg, *De eigen woning*, Deventer: Kluwer 2018.

Böcker & Meelen 2016

L. Böcker & T. Meelen, 'Sharing for people, planet or profit? Analysing motivations for intended sharing economy participation' *Environmental Innovation and Societal Transitions*, 2016.

Botsman & Rogers 2010

R. Botsman & R. Rogers, *What's mine is yours. The rise of collaborative consumption*, New York: Harper Collins Publishers 2010.

Driessen 2017

C. Driessen, 'De Belastingdienst weet zich geen raad met de online deeleconomie', *NRC* 23 juni 2017.

Europese Commissie 2016

Europese Commissie, *Een Europese agenda voor de deeleconomie*, Brussel: SWD 2016.

Est, de, e.a. 2017

R. van Est, K. Frenken, M.M. Smink & A.H.M. van Waes, *Eerlijk delen: Waarborgen van publieke belangen in de deeleconomie en de kluseconomie*, 2017.

Frenken 2016

K. Frenken, *Deeconomie onder één noemer*, Utrecht: 2016.

Gemeente Amsterdam 2018

Gemeente Amsterdam, *Amsterdam verkort termijn vakantieverhuur naar 30 dagen*, 2018.

Hamari, Sjöklint & Ukkonen 2016

J. Hamari, M. Sjöklint & A. Ukkonen, 'The sharing economy: Why people participate in collaborative consumption', *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 67(9), 2016.

Heithuis, Kavelaars & Schuver 2016

E.J.W. Heithuis, P. Kavelaars & B.F. Schuver, *Inkomstenbelasting: Inclusief hoofdzaken loonbelasting en premieheffing* (Fiscale Studieserie nr. 35), Deventer: Wolters Kluwer 2016.

ING Economisch Bureau 2015

'Ruim half miljoen huishoudens doen mee aan deeconomie', ING Economisch Bureau Juni 2015.

Mol-Verver 2017

S.J. Mol-Verver, 'Nodigt groei deeconomie uit tot nieuwe fiscale wetgevingsinitiatieven?' *Ntfr* 2017/55 deel 1.

Mourik, van, 2005

M.J.J.R. van Mourik, 'De eigen woning in de Wet IB 2001', Amersfoort: *Sdu* 2005.

Niessen 1997

R.E.C.M. Niessen, 'Algemene en bijzondere bronkenmerken', *WFR* 1997/3.

Norden, van, 2015

G.J. van Norden, 'Fiscaliteit en de nieuwe economie', *Ntfr* 2015/2205.

Pipping-Storm, van, der, 2015

P. Pipping-van der Storm, 'Appartement Inkomsten Regelt Belastingdienst Nu Beter?', *VP-Bulletin 2015/37*.

Schor 2014

J. Schor, 'Debating the Sharing Economy', *Great Transition Initiative 2014*.

ShareNL 2015

ShareNL, *Milieu-impact en –kansen deeleconomie*, Amsterdam: 2015.

Smit, de, & Stevens 2016

R.C. de Smit & L.G.M. Stevens, *Elementair Belastingrecht: Voor economen en bedrijfsjuristen*, Deventer: Wolters Kluwer 2016.

Stevens 2014

L.G.M. Stevens, *Inkomstenbelasting 2001*, Deventer: Kluwer 2014.

Vos, de, 2015

A. de Vos, 'De fiscus maakt ook deel uit van de ruileconomie', *Het Financiële Dagblad* juni 2015.

Williamson 1981

O. E. Williamson, 'The Economics of Organization: The Transaction Cost Approach', *American Journal of Sociology* 87, 1981.

JurisprudentielijstHoge Raad

HR, 23 oktober 1923, B.3307.

HR 26 november 1930, B 4857.

HR 25 januari 1933, B. 536.

HR 26 april 1933.

HR 4 december 1935, nr. 5.985.

HR 21 juni 1946, B. 8137.

HR 10 oktober 1951, nr. 9089.

HR 1 december 1954, nr. 12.105, *BNB 1955/22*.

HR 5 september 1956, nr. 12.859.

HR 9 januari 1957, ECLI:NL:HR:1957:AY1533, nr. 13 066, *BNB 1957/55*.

HR 1 juli 1964, ECLI:NL:HR:1964:AY0175, nr. 15 251, *BNB 1964/259*.

HR 28 april 1976, nr. 17.853, *BNB 1976/152*.

HR 22 februari 1978, ECLI:NL:HR:1978:AX2962, nr 18 690, *BNB 1978/194*.

HR 19 april 1978, *BNB 1978/132*.

HR 7 oktober 1981, ECLI:NL:HR:1981:AW9757, nr. 20. 733 *BNB 1981/299*.

HR 2 mei 1982, nr. 21. 043, *BNB 1982/174*.

HR 9 september 1987, nr. 24.714, ECLI:NL:HR:1987:AW7592.

HR 3 oktober 1990, ECLI:NL:HR:1990:BH7882, nr. 26 142, *BNB 1990/329*.

HR 24 juni 1992, nr. 27.372, *BNB 1993/18*.

HR 24 juni 1992, nr. 28.156, *BNB 1993/19*.

HR 14 april 1993, ECLI:NL:HR:1993:BH8770, nr. 28 847, *BNB 1993, 203* (Bami- en nasi-receptenarrest).

HR 17 augustus 1994, nr. 29.755, *BNB 1994/319*.

HR 29 mei 1996, *BNB 1996/232*.

HR 31 oktober 1997, *NJ 1998/97*.

HR 30 september 1998, nr. 33.707, *BNB 1999/17*.

HR 6 juni 2001, nr. 36.216, *BNB 2001/346*.

HR 14 oktober 2005, nr.40.244, *NTFR 2005/1356*.

HR 14 juli 2006, nr. 42.125 *BNB 2006/321*.

HR 8 juni 2007, nr. 42.044, *NTFR 2007/1069*.

HR 15 juni 2007, nr. 42.148, ECLI:NL:HR:2007:BA7182.

HR 12 september 2008, ECLI:NL:HR:2008:BB0449, nr. 43 401 *BNB 2009/34*.

HR 23 april 2010, ECLI:NL:PHR:2010:BJ7956, nr. 08/04843, *BNB 2010/244*.

HR 11 april 2014, nr. 13.03408, ECLI:NL:HR:2014:899.

Gerechtshoven

Hof 's-Gravenhage 16 februari 2000, nr. 99/0282, V-N 2000/36.13.

Rechtbanken

Rb. Amsterdam 5 december 2017, nr. 17.991, ECLI:NL:RBAMS:2017:8938.
Rb. Noord-Holland 30 mei 2018, nr. 17.4535, ECLI:NL:RBNHO:2018:4343.

Regelgeving

Artikelen in regelgeving

Artikel 2.1 van de Wet Inkomstenbelasting 2001

Artikel 2.14 van de Wet Inkomstenbelasting 2001

Artikel 2.18 van de Wet Inkomstenbelasting 2001

Artikel 3.2 van de Wet Inkomstenbelasting 2001

Artikel 3.6 van de Wet Inkomstenbelasting 2001

Artikel 3.8 van de Wet Inkomstenbelasting 2001

Artikel 3.25 van de Wet Inkomstenbelasting 2001

Artikel 3.30 van de Wet Inkomstenbelasting 2001

Artikel 3.30a van de Wet Inkomstenbelasting 2001

Artikel 3.90 van de Wet Inkomstenbelasting 2001

Artikel 3.91 van de Wet Inkomstenbelasting 2001

Artikel 3.110 van de Wet Inkomstenbelasting 2001

Artikel 3.111 van de Wet Inkomstenbelasting 2001

Artikel 3.113 van de Wet Inkomstenbelasting 2001

Artikel 3.114 van de Wet Inkomstenbelasting 2001

Artikel 3.150 van de Wet Inkomstenbelasting 2001

Besluiten

Besluit 24 november 2009, nr. CCP2009/2342M.

Conclusies

Conclusie A-G Niessen, 5 december 2017, nr. 17/01760, *NTFR 2018/13*.

Parlementaire geschiedenis

Kamerstukken II 2014/15, 32642, 5.

Kamerstukken II 2014/15, 34003, nr. 3.

Kamerstukken II 2015/16, 22 112, nr. 2127.

Kamerstukken II 2015/16, 33009, 12.

Kamerstukken II 2016/17, 31305, 230.

Internetbronnen

Airbnb

Opgeroepen via: <https://www.airbnb.nl>.

SnappCar

Opgeroepen via: <https://www.snappcar.nl>.

Peerby

Opgeroepen via: <https://www.peerby.com/>.